Не спазніцеся з падпіскай на «Народную Волю» на другую палову 2017 года.

№ 49 (4198)

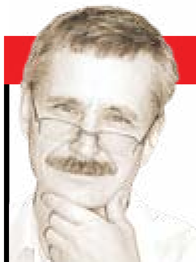
23 чэрвеня 2017 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

БЕЗ РУЖОВЫХ АКУЛЯРАЎ

Аляксандр КЛАСКОЎСКІ,
спецыяльна
для "Народнай Волі"

Чаму Мінск не Хельсінкі

Ужо болей за паўгода з падачы Аляксандра Лукашэнкі беларускія дыпламаты ды блізкія да ўлады каментатары раскручваюць ідэю распачаць у Мінску новы працэс прымірэння між Масквой ды Захадам. Гэтакае другое выданне колішняга Хельсінкскага працэсу.

Хто-кольвек кпіць: ну вось, зноў гаспадар збіраецца каву вёдрамі падносіць важным гасцям. Але калі сур'ёзна, дык тут той выпадак, калі Лукашэнку наўрад ці найважней засвяціцца ў прэстыжнай кампаніі, як тое было падчас саміту нармандскай чацвёркі ў беларускай сталіцы ў лютым 2015 года, калі тутэйшы кіраўнік цісну ў руку м'сье Аланду ды абдорваў кветкамі фрау Меркель. Што да міратворчага пункціка, дык у беларускіх улад працуе не столькі прага папіярыцца, колькі логіка самазахавання. Фішка ў тым, што ніша міратворчасці дапамагае спрытней лавіраваць у міжнароднай сферы, хоць трохі дыстанцыявацца ад вялікадзяржаўнай маскоўскай палітыкі. Ад той жа расійскай вайсковай базы адкарасквацца: вы ж нам ёй увесь міратворчы плён сапсуяце!

Але вось праляцела паўгода рэкламнай кампаніі пад умоўным слоганам "Мінск – новы Хельсінкі" (некаторыя прыўладныя летуценнікі цвердзяць пра "ўсходнееўрапейскую Жэневу"), а Захад па вялікім рахунку і вухам не павёў. Не дапамаглі і рэфрэны пра тое, што Беларусь – донар стабільнасці ў рэгіёне. Чаму ж няма жаданага для беларускіх улад водгуку?

З аднаго боку, відаць, не саспелі для працэсу ключавыя гульцы (у прыватнасці, не спраўдзіліся надзеі Крамля, што новы амерыканскі прэзідэнт Дональд Трамп акажацца сваім хлопцам). З іншага ж боку, каб прэтэндаваць на ролю такой глабальнай міратворчай пляцоўкі, афіцыйнаму Мінску варта было б мець, мякка кажучы, трохі іншы міжнародны імідж. Так, заходнія дзеячы сёння пазбягаюць называць беларускага кіраўніка апошнім дыктатарам Еўропы, але гэта не азначае, што ў нас тут надта рванулі ў кірунку дэмакратыі, павагі да правоў чалавека. Проста "пасля Крыма" для Захаду галаўным болем № 1 стала агрэсіўная палітыка Расіі.

У Еўрасаюзе, НАТО, Вашынгтоне адзначылі тое, што Лукашэнка спрабуе манеўраваць. Але з разам з тым выразна бачаць: Беларусь застаецца ў шалёнай эканамічнай, а значыць – і ў палітычнай, вайскова-стратэгічнай залежнасці ад Крамля. Адсутнасць эканамічных рэформ яшчэ болей прывязвае да расійскіх субсідый, крэдытаў, тамтэйшага рынку збыту.

Што ж да беларускай арміі, то яе Паўночнаатлантычны альянс без варыянтаў трактуе як частку расійскай вайсковай машыны. І прызначаныя на верасень супольныя манеўры "Захад-2017" толькі ўзмацняюць успрыманне Беларусі як вайскова-стратэгічнага плацдарма Крамля. Суседзі – краіны Балтыі, Польшча, Украіна – натапырыліся, трывожацца з нагоды гэтай маштабнай гульні ў салдацікі. І гэта трывога найперш звязана з шокам ад анексіі Крыма, гібрыднай вайны на Данбасе. Расія зноў паўстала ў вачах іншых народаў як ваяўнічая імперыя. А Мінск жа – яе найпершы хаўруснік.

Ну якое тут донарства стабільнасці ў рэгіёне, калі суседзі на вушах, баяцца "зялёных чалавечкаў"! Лукашэнку і самому, магчыма, дыскамфортна, але ён мусіць пераводзіць стрэлкі. Цвердзіць пра размяшчэнне недалёка ад нашых межаў новых кантынгентаў НАТО, пра іх страшныя беспілотнікі ("яны ж найвелізарнейшыя, як сапраўдныя самалёты"). Нібыта не ведаючы, што гэта ўзмацненне (збольшага сімвалічнае) сіл альянсу на ўсходнім флангу стала менавіта адказам на дзеянні Расіі супраць Украіны.

На самай справе ў беларускіх вярхах усё выдатна ведаюць і разумеюць, аднак даводзіцца ставіць пласцінку з фальшывым матывам, бо супраць Масквы хвалю не пагоніш. Масква хоць і стала скупейшая, усё адно пакуль што дае газ са зніжкай, бязмытную нафту, пазыкі на падтрымку спарахнелай "беларускай мадэлі".

Аднак жа і заходнікі не дурні. І яны выдатна прасякаюць гэту сітуацыю хваравітай залежнасці Мінска ад Масквы. Пляцоўкай для перамоў па Данбасе наша сталіца стала паводле збегу абставін (у прыватнасці, па Еўропах сепаратысты надта не паездзілі б). Прычым гэты фармат міратворчасці збольшага вычарпаны. На ролю ж новага Хельсінкі беларускую сталіцу наўрад ці абяруць хаця б таму, што Хельсінкі – сталіца нейтральнай краіны. А Беларусі да нейтральнасці як да Месяца.

Хоць наша дзяржава і мае ў Канстытуцыі запіс пра нейтральнасць як мэту (гэта заслуга яшчэ дэпутатаў Вярхоўнага Савета 12-га склікання), за 23 гады прэзідэнцкай эпохі да гэтай мэты мы ні на міліметр не наблізіліся. Наадварот. Гульня ў "братнюю інтэграцыю" аказалася пасткай, з якой цяпер не вырвацца, як ні манеўруй. І рада б беларускае кіраўніцтва ў міратворчы рай, ды грахі хаўрусу з імперыяй не пускаюць.

З чым звязана падзенне беларускага рубля?

*Некалькі дзён запар вынікі таргоў на Беларускай валютнай фондавай біржы несуцяшальныя для беларускага рубля – ён слабее ў дачыненні да долара і еўра. З чым гэта звязана? І як доўга падзенне рубля будзе працягвацца? За каментарыем мы звярнуліся да эканаміста **Леаніда Злотнікава.***

– Аслабленне беларускага рубля – з'ява не разавая, гэта трывожная тэндэнцыя, – лічыць эканаміст. – І прычын так меркаваць хапае.

Па-першае, беларускі рубель моцна прывязаны да расійскага, а як мы ведаем, прыкладна 40% беларускага экспарту ідзе якраз-такі ў Расію. І разлічваюцца з намі расіяне сваёй валютай. А што зараз адбываецца ў Расіі? Расійскі рубель таксама адступае.

Другі фактар, які ўплывае на аслабленне беларускага рубля, – дэфіцыт валюты ўнутры краіны. Валюта патрэбна Беларусі для разлікаў па знешніх запазычаннях. І тут працуе прынцып рынку: калі нейкага тавару становіцца менш, то яго кошт заканамерна павышаецца. Тое самае і з курсам долара – пры недахопе валюты ён расце. Дарэчы, за апошні год пакупніцкая здольнасць долара ў Беларусі (з мая па май) знізілася на 14%. Што гэта азначае? Гэта азначае, што за 1 долар у Польшчы ці Літве можна купіць больш тавараў, чым у Беларусі. Зразумела, пакуль выгадней траціць валюту там, пакуль у нас, у Беларусі, гэты паказчык не падраўняецца ў параўнанні з краінамі-суседкамі.

Ці прывядуць гэтыя скачкі курсаў да сур'ёзнай дэвальвацыі? Не думаю. Дэвальвацыя можа наступіць толькі ў выпадку беспадстаўнага, эканамічна неабгрунтаванага павышэння зарплат. Мы ўсё гэта ўжо праходзілі. І прайшлі так, што да сёння выкарабкацца не можам…

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ПРАГНОЗЫ

За чый кошт папоўняць дзяржаўны «кашалёк»?

Міністэрства фінансаў знайшло дадатковыя крыніцы папаўнення беларускага бюджэту.

Намеснік міністра фінансаў **Юрый Селіверстаў** агучыў дадатковыя крыніцы папаўнення беларускага бюджэту. Па яго словах, адной з асноўных крыніц можа быць пашырэнне падатковай базы, уключэнне ў падатковую базу іншых даходаў, адмена льгот, а таксама паляпшэнне рэальнага сектара.

"Пашырэнне падатковай базы спрацуе толькі ў тым выпадку, калі ў краіне будзе эканамічны рост, – лічыць кіраўнік праекта "Кошт урада" **Уладзімір КАВАЛКІН**. – *А на гэта Міністэрства фінансаў паўплываць ніякім чынам не можа. Калі ж росту няма, то вялікае пашырэнне падатковай базы малаэфектыўнае. Часткова можа спрацаваць скарачэнне падатковых ільгот, але тут пытанне: якіх менавіта? І каго гэтых ільгот пастараюцца пазбавіць? Калі пазбавяць дзяржаўныя прадпрыемствы, а затым ім жа грошы зноў будуць пераразмяркоўвацца з бюджэту, то які ў гэтым сэнс? Калі мы кажам пра камерцыйныя прадпрыемствы, то яны і так працуюць фактычна без ільгот. Але пазітыў у тым, што хаця б не падвышаюць стаўкі падаткаў".*

Па словах эксперта, акрамя таго, дзяржава будзе цікавіцца тымі людзьмі, якія *"зарабляюць грошы за мяжой, але не сплачваюць падаходны падатак, а таксама, магчыма, звернуць увагу на нейкую дробную прадпрымальніцкую дзейнасць і больш грошай паспрабуюць забраць у ІПэшнікаў".*

Віктар ШПАК.

НАПЯРЭДАДНІ

Такой колькасці высокіх гасцей Беларусь яшчэ не прымала

Як вядома, 5–9 ліпеня ў Мінску будзе праходзіць 26-я летняя сесія Парламенцкай асамблеі АБСЕ. Лік высокіх гасцей пойдзе на многія сотні. Так, як паведаміў днямі старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Уладзімір Андрэйчанка, ужо зарэгістраваны 593 удзельнікі сесіі з 56 краін.

Кацярына ХОМЧАНКА.

СІТУАЦЫЯ

Што рабіў беларускі самалёт у Літве?

Учора Міністэрства абароны суседняй краіны заявіла пра паветраны інцыдэнт.

Было заяўлена, што грамадзянскі самалёт «Ан-2» з Беларусі парушыў паветраную прастору Літвы. Гэта *"было зафіксавана сродкамі назірання за паветранай прасторай ВПС і візуальна"*.

У сваю чаргу Дэпартамент па авіяцыі Міністэрства транспарту і камунікацый Беларусі паведаміў, што пакуль звяраюцца звесткі "сродкаў аб'ектыўнага кантролю" як з беларускага, так і з літоўскага бакоў, але, па некаторай інфармацыі, самалёт выконваў палёт для маніторынгу сельгасугоддзяў.

Аляксандр НІКАНОРАЎ.

ЧУЛІ?

Ладуцька папрасіў прызнаць «Мотавела» банкрутам

Адпаведную заяву гендырэктар ААТ «Мотавела» **Мікалай Ладуцька** перадаў у Эканамічны суд Мінска.

У лісце гаворыцца, што прадпрыемства працуе са стратамі, неплатежаздольнасць «набывае ўстойлівы характар». На 30 красавіка актывы «Мотавела» ацэньвалі ў 60 млн беларускіх рублёў. Страты за I квартал 2017 года склалі 350 тысяч рублёў, за ўвесь 2016-ы – 7,5 мільёна. Уласных абавязацельстваў перад банкамі ў «Мотавела» на 61,3 млн долараў (амаль удвая больш за актывы), яшчэ 700 тысяч рублёў перад бюджэтам і работнікамі. У закладзе ў банкаў – нерухомасць на 88 млн долараў.

99,88% акцый «Мотавела» пасля канфіскацыі акцый у **Аляксандра Мураўёва** (акцыі юрыдычна належалі аўстрыйскаму інвестару), належаць Дзяржаўнаму камітэту маёмасці.

Яшчэ ў красавіку мінскія ўлады планавалі перанесці «Мотавела» ў кітайска-беларускі парк. Але ў чэрвені Мінгарвыканкам ужо прапанаваў аб'явіць «Мотавела» банкрутам і выставіць ягоную зямлю на аўкцыён, а ў кітайскім парку зладзіць новую вытворчасць прадукцыі, аналагічнай мотавелаўскай.

ДИПЛОМАТИЯ

Беларусь – председатель ЦЕИ

В этом году Беларусь председательствует в Центрально-Европейской инициативе. Вчера в Минске проходила встреча глав МИД стран ЦЕИ. Беларуси важно сотрудничество как с Востоком, так и с Западом, заявил в четверг на встрече с министрами иностранных дел стран Центрально-Европейской инициативы (ЦЕИ) президент республики **Александр Лукашенко.**

Основными темами заседания стали вопросы объединения усилий для сохранения стабильности в регионе, миграции, беженцев. Министр иностранных дел Беларуси **Владимир Макей** убежден, что страны Центрально-Европейской инициативы (ЦЕИ) должны объединиться перед лицом современных вызовов и угроз и с одинаковым уважением относиться ко всем партнерам инициативы. «Сегодня, как никогда, очевидно, что единственный путь, чтобы совладать с ними, лежит через согласованные усилия всех европейских стран. Здесь не место для выборочного диалога, при котором «недостаточно европейские» партнеры отодвигаются или игнорируются», – сказал Макей, открывая встречу.

Кирилл БУБНОВ.

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Александр
ФЕДУТА

Возвращение «партизан»?

Депутаты Палаты представителей приняли в первом чтении поправки в закон об обороне. Возвращается механизм «мобилизации» – то есть государство получает возможность призыва взрослых людей, уже отслуживших срочную службу, дабы еще раз убедиться в их готовности защитить родину с оружием в руках.

Вероятно, с точки зрения отработки определенных технических навыков – особенно в случае модернизации вооружения – это действительно имеет смысл. Но есть еще один аспект проблемы.

Министр обороны Андрей Равков привел в качестве аргумента необходимости данного решения пример нашей «южной соседки» – Украины. Чтобы во время «ч» не случилось и у нас так, как было у них. Но такая аргументация свидетельствует о том, что генерал чего-то либо не понимает, либо не договаривает.

«У них» случилось «то, что случилось» вовсе не потому, что армия отказалась от мобилизации. Как раз тот факт, что благодаря массовому добровольческому движению украинские вооруженные силы очень быстро смогли остановить агрессию, свидетельствует о готовности украинских граждан, не находившихся на воинской службе, защищать родину. Проблема была в значительной дезориентации офицерского и генеральского корпуса, коррумпированного, распродававшего налево и направо вооружение и никак не готового понять очевидную истину – где находится не условный, а безусловный в данной ситуации противник. Ярче всего это было заметно по ситуации в Крыму, когда на сторону противника перешла значительная часть командования военно-морскими силами Украины. То же наблюдалось и с сотрудниками органов милиции и службы безопасности Украины в Донбассе и том же Крыму: большинство из них никак не ассоциировало себя с Республикой Украиной как суверенным государством, в котором власть может перейти по воле народа из одних в другие руки.

Что же у нас? Известна полемика представителей силовых ведомств Беларуси с независимыми журналистами и оппозиционными политиками, упорно утверждающими: случись у нас ситуация, схожая с украинской (мы сейчас не о Майдане говорим, а об очевидной попытке определенных сил оторвать куски территории государства с целью передачи их под контроль одного из соседей), и значительная часть офицерского корпуса радостно примет это как должное. Министр обороны Беларуси утверждал – достаточно громко, – что такое у нас невозможно. Правда, из его утверждений тоже не следовало, что именно невозможно: невозможна агрессия с той же стороны, что и в случае с Украиной, или же невозможен переход профессиональных белорусских военных и иных силовиков на сторону агрессора? Потому что вне зависимости от «примера южной соседки» отрабатывается сценарий предотвращения агрессии по-прежнему исключительно с запада, а не по всему периметру нашего суверенного государства. И до тех пор, пока у общества нет полной уверенности в том, что готовность защищать суверенитет Беларуси у тех, кому платят за это деньги из государственного бюджета (то есть, деньги налогоплательщиков) не зависит от вектора возможной атаки, – до тех пор такие вопросы будут возникать, а возвращение «мобилизации» как части оборонного механизма будет восприниматься всего лишь как возвращение памятной «партизанщины». То есть взрослых мужиков «призовут на сборы», и уж там они «оторвутся» в полную силу.

Но поскольку в последнем случае «мобилизация» мало повлияет в реальности на обороноспособность страны, очень хотелось бы, чтобы «опыт южной соседки» все-таки учитывался более комплексно. Так сказать, изучался с учетом всех факторов.

УВАГА!

Газета «Народная Воля» і сайт www.nv-online.info – розныя крыніцы інфармацыі

Шаноўныя сябры!

У чарговы раз нагадваем: папяровы варыянт газеты і сайт www.nv-online.info – гэта сапраўды розныя крыніцы інфармацыі. Матэрыялы, якія друкуюцца ў газеце, не выстаўляюцца ў той жа дзень на сайце, кантэнт якога абмяжоўваецца толькі аператыўнымі падзеямі. Рэдкі выпадак, калі, зыходзячы з надзвычайнай важнасці, нейкі артыкул тут жа з'яўляецца на сайце.

Публікацыі на старонках газеты, заўважым, маюць эксклюзіўны характар. На сайце з'яўляюцца толькі кароткія, у некалькі сказаў, анонсы на некаторыя з іх. Прачытаць поўнасцю той ці іншы цікавы, часам сенсацыйны матэрыял могуць толькі падпісчыкі газеты альбо тыя, хто набывае свежыя нумары ў шапіках "Белсаюздруку". На сайце ў раздзеле "Архіў" яны могуць з'явіцца праз 12–14 дзён. А гэта ўжо не ўяўляе той цікавасці, той актуальнасці, якую маюць вострыя публікацыі ў свежых нумарах газеты.

Вось чаму рэдакцыя раіць Вам, шаноўныя наведвальнікі нашага сайта, адначасова быць падпісчыкамі "Народнай Волі".

Цяжкасці з фінансамі? Можаце падпісацца не на паўгоддзе, а на месяц, два, квартал. У Вас застаецца магчымасць у любы дзень прадоўжыць падпіску. Каб, скажам, атрымліваць газету "Народная Воля" з 1 ліпеня, Вам трэба завітаць на пошту і афарміць падпіску **да 28 чэрвеня.** Не спазніцеся!

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 ЧЭРВЕНЯ 2017 г.

СПЕЦИАЛЬНЫЙ РЕПОРТАЖ

Итальянский эксперимент

*В 2009 году бизнесмен из Италии **Габриэле Биссоло** взял в аренду 2750 гектаров земли убыточного СПК «Быстрица» Кобринского района. Хозяйство досталось ему с долгами в 7 миллиардов неденоминированных рублей. Вышел ли толк из довольно рискованного дела и удалось ли итальянцам воплотить в жизнь свои планы? Что стало с жителями окольных деревень, все ли они трудоустроены? Журналист «Народной Воли» проделала путь в 300 километров, чтобы посмотреть, как иностранцы управляются на наших землях.*

Итальянцам не до нашей действительности, им важно дело делать.

«Взяли бы обратно – бегом бы бежала»

Ехала в командировку, а в голове уже возникла картинка, что итальянское предприятие «Биссоло Габриэле фарм» – это идеально зеленые поля правильной формы, синхронно ползучие по ним поливочные машины, стерильно чистые фермы с мультяшными коровками, современное офисное здание с менеджерами модельного вида.

Реальность оказалась иной. Первое, что удивило – головной офис итальянской компании. Обшарпанное здание бывшей колхозной конторы (в последние годы СПК «Быстрица») с отвалившимися кусками облицовочной плитки на фасаде, да еще и памятник Суворова на переднем плане – ну уж точно не таким мне представлялся офис «Биссоло Габриэле фарм». О том, что именно здесь обосновалось иностранное предприятие, свидетельствовала только яркая вывеска с итальянским логотипом.

Председатель местного сельского Совета **Валерий Иванюк** такую «бесхозяйственность» объяснил просто: «*Это капитализм. Итальянцы приехали сюда зарабатывать. Первые годы они работали в ноль, потому что надо было рассчитываться за долги, которые остались от СПК*». Ирония времени: сельский Совет арендует теперь площади у «Биссоло Габриэле фарм», итальянский офис занимает лишь второй этаж бывшей конторы. И уже здесь все по-европейски: нет отдельных кабинетов, только одна большая светлая комната, где трудится администрация, менеджеры. бухгалтеры.

– *Ну и что с того, что они здание не ремонтируют. Главное, как они работу организовали. Моя мама трудится на ферме «Биссоло» и держится за это место руками и ногами*, – это уже своими впечатлениями от итальянского предприятия делится продавец магазина в деревне Залесье по имени Катя.

К разговору подключается ее напарница Лариса. Оказывается, женщина 5 лет проработала в столовой «Биссоло Габриэле фарм». Но год назад столовую закрыли – стало невыгодно ее содержать – и Ларисе пришлось уйти.

– *Взяли бы обратно – бегом бы бежала,* – говорит она. – *И зарплата была, и отношение очень хорошее, и служебное жилье. А сегодня я еле-еле концы с концами свожу. Только за аренду дома плачу 120 рублей, плюс коммуналка. Я одна: первый муж умер, второй – пьет, выгнала. На руках двое несовершеннолетних детей, а в магазине зарплата 300 рублей. В рассрочку вещи покупаю. Прихожу с работы и торты на заказ пеку – выживать же как-то надо.*

Лариса живет в домике, который когда-то по государственным программам начала строить «Быстрица», но потом вся эта недвижимость – 44 дома – вместе с долгами кооператива перешла к итальянской фирме. «Биссоло Габриэле фарм» выплачивала кредиты, которые СПК брал в банках под строительство этого жилья. Поэтому сегодня бывшие хозяева домиков, которые хотят в них жить, могут их либо выкупить, либо арендовать. Условия приватизации жесткие – рассчитаться с итальянцами надо за три года.

– *Ежемесячно мне надо было бы платить около 700 рублей*, – говорит Лариса. – *Таких денег у меня нет. Поэтому согласилась на аренду. А когда работала в «Биссоло», то оплачивала только коммуналку. Часть домиков «Биссоло» использует как служебное жилье, часть как общежития.*

Родителям Кати повезло больше. Они вдвоем трудятся у итальянцев на ферме. Мама дояркой, отец механизатором. В месяц за приватизацию жилья платят 400 рублей. На жизнь остается гораздо больше. По словам Кати, мама зарабатывает 700–900 рублей в месяц. Отец приблизительно столько же. Забегая вперед, скажу, что сами работники «Биссоло Габриэле фарм» о своих зарплатах не распространяются: коммерческая тайна. Заместитель генерального директора и владельца компании **Жанна Логадюк** говорит, что средняя зарплата в компании такая же, как и средняя по Беларуси.

«Вьетнамцы пили не меньше нашего»

Сложно ли трудоустроиться в «Биссоло Габриэле фарм»?

Сегодня на итальянском предприятии постоянно трудятся 60 человек. Компания взяла в аренду 2750 тысячи гектаров земли на 49 лет и занялась выращиванием в основном различных видов капусты – пекинской, цветной. Выращивают также салат айсберг, картофель, зерновые культуры. Два года назад заложили яблоневый сад, но саженцы заболели – пришлось уничтожить. Случались и другие коллизии. Например, в один из сезонов не уродила морковка, итальянцы посчитали, что затраты на уборку урожая не покроет его реализация и оставили морковку в поле. Местные жители, конечно же, зимовать овощам не позволили – выкопали.

Вся продукция итальянской компании в основном идет в Россию. Жанна Логадюк говорит, что итальянцы согласились взять в аренду эти земли с долгами во многом потому, что здесь недалеко трассы М1 и М10 – с точки зрения логистики идеальное место. «*Еще одно очень важное преимущество заключается в низкой себестоимости продукции*, – поясняет она. – *Это позволяет быть конкурентоспособными в ценовой политике в период продаж*».

Еще одно направление деятельности компании – производство молока. На ферме «Биссоло Габриэле фарм» в деревне Селец 750 коров и еще телята. А трудятся – внимание – три доярки! Но об этом чуть позже.

В сезон сбора овощей компания нанимает по договору дополнительных работников – человек 50.

…На поле с пекинской капустой, что за деревней Залесье, я встречаю человек 20. В основном это украинцы из приграничной зоны, от их города до белорусской границы километров 25, до Кобрина – около 80. Белорусов на этом поле только два человека. У бригадира Татьяны – жительницы украинского местечка Ратна – спрашиваю, довольна ли она условиями работы.

– *А как вы думаете, если я пятый сезон подряд сюда приезжаю?* – говорит она. – *И хозяева нами довольны, украинцев тут любят. Мы не пьем, не прогуливаем, аккуратно все делаем. Работаем с мая по октябрь.*

– А платят хорошо?

– *В этом сезоне 500 рублей в месяц выходит. В Украине сейчас таких денег не заработаешь. И жильем нас тут обеспечивают.*

Местная жительница Мария работу у итальянцев называет выгодной подработкой. В поле выходит в 7 утра и работает до 18, несмотря на палящее солнце. Обед – ровно час с 13 до 14. С трудовой дисциплиной в итальянской компании строго. «*А где легче?* – улыбается Мария. – *Поле любит работу. А тут и платят хорошо. Многие б не против так зарабатывать. Но итальянцы не церемонятся: тех, кто пьет или плохо работает, не держат. А в наших деревнях, сами знаете, любителей выпить хватает. Некоторые договор на сезонные работы заключат, день-другой выйдут в поле, а потом – запой*».

Текучка кадров – один из самых больных вопросов компании. Что только не предпринимали итальянцы, чтобы найти хороших работников! В 2014 году решились на эксперимент. Заключили контракт с вьетнамской компанией на 2 года, и в Залесье приехало около 100 вьетнамцев. Через год осталось 56. А сегодня нет ни одного. Контракт с вьетнамцами итальянцы продлевать не стали.

– *Итальянцы все просчитывали, наверное, выгода для компании какая-то была*, – говорит председатель Сельсовета Валерий Иванюк. – *Но за 2 года вьетнамцы так пристрастились к спиртному, что пили не меньше нашего. Только и вылавливали их по канавам. Но сельскому Совету вьетнамцы помогли. У нас тут во всех деревнях проблема: бродячие собаки. А на нашей территории эти 2 года такой проблемы не было – ни одной бродячей собаки, ни одного бродячего кота не осталась.*

Местных жителей, конечно, обижало, что итальянцы предпочли им вьетнамцев.

– *Я все равно не могу понять, какая от них могла быть выгода,* – говорит продавец Лариса. – *Вьетнамцев заселили в служебные домики. Это по соседству со мной, и я наблюдала, как они зимой откроют окна, газ кубометрами сгорает, а им хоть бы что! Их не волнует, что деньги в трубу вылетают. А с домиками что сделали! Жить там сегодня нельзя. Все развалено, загажено, убито…*

Первые в районе

Тем не менее деятельность итальянской компании – это пример того, как можно на землях отстающего хозяйства организовать прибыльное и выгодное дело.

– *«Биссоло Габриэле фарм» занимает первое место в Кобринском районе по овощеводству и по товарности молока*, – говорит Валерий Иванюк. – *Их ферма – это, безусловно, показательный объект.*

Мне со стороны поначалу так не показалось. Ферма как ферма, таких в Беларуси сотни, и запах характерный. Но когда работник фермы **Майкл Форназьеро** (на фото) стал рассказывать о том, как организована работа, удивиться пришлось не раз.

В сутки одна корова здесь дает в среднем 20–25 литров молока! Жирность – 3,5–4%.

– Может, коровы какой-то особой породы? – спрашиваю я.

– Нет, ваши белорусские, – рассказывает Майкл. – Эти коровы достались «Биссоло» от СПК. Все дело в том, чем кормятся коровы.

– Привозят импортные корма?

– А вот и нет, всё белорусское – силос, мука, добавки. Кормовые культуры для животноводства мы тут выращиваем, урожайность хорошая, зачастую из соседних хозяйств к нам приезжают, просят продать излишки. А вот рационы для коров и молодняка составляли наши специалисты, они сбалансированные. И от выгона на поле отказались, потому что удои будут меньше. Коровы от этого не страдают, им главное, чтобы было что поесть и хорошие условия содержания.

– А как коллектив? Многие тут рассказывают, что найти непьющих белорусов сложно?

– Доярки у нас что надо! Никаких претензий к ним нет. Дойка вся механизирована, оборудование стоит импортное. Но это не отменяет ранние подъемы – в 4 утра доярки уже должны быть на ферме. Еще тут есть два загонщика, механизаторы. Весь коллектив человек 15.

Особенно сложно было найти трактористов, чтобы непьющие и не воровали. Ведь наш хозяин с чего начинал? Привез итальянскую, немецкую технику на 2,5 миллиона евро. И картофелесортировочную машину, и поливочные станции, и трактора, которые сразу пашут, вносят в землю удобрения и сеют, другие агрегаты. К слову, белорусская таможня каждый год проверяет завезенную технику – не ушла ли она налево, не перепродали ли… Техника оборудована GPS-навигаторами, по которым можно отследить, во сколько, например, трактор вышел в поле, во сколько его заглушили, какую площадь обработал, почему, например, едет не напрямую, а зигзагами, не сливает ли механизатор топливо. Я могу на экране своего телефона посмотреть, где сейчас находится любой трактор, какой объем работы выполнил за день, какой у него расход топлива.

– И случается, что в рабочее время тракторист занят своими делами?

– Раньше с этим беда была, каждый день нарушения выявляли, солярку часто воровали. Кого штрафовали, кого выгоняли с работы. А сейчас таких случаев почти нет. Кто хочет работать – работает и зарабатывает. Все трактористы из местных, из Кобрина один приезжает.

– А белорусскую сельхозтехнику покупали?

– Покупали, но качество – так себе. Два года поработала, и уже ремонт нужен. Недавно вот купили амкадоровский погрузчик, ножик с передней части ковша уже надо выбрасывать. Точно такой же на японском «Хитачи» служит 2 года.

– Думаете расширяться?

– Уже расширяемся. Новый коровник в прошлом году построили. Сейчас в планах строительство еще одного коровника на 100 коров.

– Итальянцев в компании много?

– Я, заведующий мастерскими, механик Никола Бессегато и тракторист Алессандро Гаспаретто. Есть еще двое румын, они на складах работают. Все остальные – обычные работники, бухгалтеры, менеджеры – белорусы. А на сезонные работы в основном украинцев берем.

– Майкл, а вы как в Беларусь попали?

– Три года назад увидел в Италии объявление и приехал сюда работать трактористом. Через 2 года вернулся в Италию. Но прирос к Беларуси так, что дома и года не пробыл – вернулся. Теперь вот на ферме тружусь. Жилье дали. С девушкой хорошей познакомился…

– Жизнь здесь сильно отличается от того, как живут итальянцы?

– Люди другие. У вас часто друг другу стараются помочь. У нас каждый сам за себя. Но белорусы много пьют, украсть могут. Белорусам не хватает внутренней ответственности. Беларусь это как Италия лет 50 назад. Но сознание у ваших людей уже меняется. Понимают, что за хороший труд можно хорошо заработать.

– А по Италии скучаете?

– Некогда. Работы много…. В Италии живу недалеко от Венеции и в 25 километрах от моря. Но в Беларуси тоже прекрасный климат.

– Как думаете, «Биссоло Габриэле фарм» надолго пришла в Беларусь?

– Думаю, навсегда. Уже очень много денег вложено в этот проект. И уже появилась прибыль.

Мария ЭЙСМОНТ.
Кобринский район.

РЭГІЁН

Будаўніцтва аднавілі...

Бальніцу ў Міёрах, якую не маглі дабудаваць 25 гадоў, абяцаюць здаць будучай вясной.

Як раней паведамляла «Народная Воля», медыцынскую ўстанову ў раённым цэнтры можна лічыць рэкардсменам сярод даўгабудаў Віцебскай вобласці. Будаўніцтва ў Міёрах пачалося яшчэ ў часы Савецкага Саюза: у 1986 годзе. І не закончана да гэтага часу.

Цікава, што тады працы ўжо былі практычна завершаны: падключылі ацяпленне, правялі каналізацыю. Але ў раёне, як і ва ўсёй краіне, змянілася ўлада і аб аб’екце аховы здароўя на доўгія гады забыліся.

За гады незалежнай Беларусі будынак на ўскраіне горада таксама не знайшоў гаспадара, які давёў бы справу да канца. Толькі перад прыездам высокапастаўленых чыноўнікаў стваралася бачнасць працы, а потым усё спынялася.

Сёлета зімой пашпарт аб’екта ўсё яшчэ паведамляў, што будаўнічыя работы павінны былі скончыцца… у 2013 годзе. Але аб здачы новай бальніцы не магло быць і гаворкі!

Цяпер сітуацыя з даўгабудам змянілася.

– *Праца на ўчастку ідзе поўным ходам,* – сказаў «Народнай Волі» мясцовы актывіст Багуслаў Мацук. – *На будоўлі шмат тэхнікі, працоўных матэрыялаў. Будоўлю аднавілі пару месяцаў таму. Здаць аб’ект павінны вясной 2018 года.*

Раман ВАСЮКОВІЧ.

ДАСЛОЎНА

Зяньн ПАЗЬНЯК,

старшыня Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі – БНФ:

– Яшчэ да вайны ва Украіне я пісаў і папярэджваў украінцаў, што будзе вайна з Расіяй. Я прааналізаваў сітуацыю, заклікаў рыхтавацца. Такі ж сцэнарый – рыхтуецца – і для Беларусі, пры гэтым дайно. Як толькі падвернецца выпадак – гэты сцэнарый будзе здзейснены, як і з Украінай. Я проста добра ведаю (знаю) маскоўскую палітыку, гэтых людзей ва ўладзе. Як пачнецца акупацыя Беларусі – па крымскім ці данбаскім сцэнарыі – складана сказаць. Прарасійскія арганізацыі ў Беларусі будуць як прыёмныя структуры для рускага дэсанта. Неабходна рыхтавацца да рэальнай вайны, якая можа пачацца. Гэта не ўкладваецца ў галовах беларусаў, якія прывыклі, што ўсё ціха-спакойна, але рэальнасць такая, што ўкраінскі сцэнарый можа паўтарыцца і ў нас, і наша будучыня будзе залежаць ад таго, ці акажам мы супраціўленне. Тут ужо будуць дзейнічаць міжнародныя законы. Калі мы акажам супраціўленне, міжнародная супольнасць прызнае гэта акупацыяй. Калі супраціўлення не будзе, значыць, будзе як з Крымам, нават горш – “дабравольнае аб’яднанне двух брацкіх народаў”.

(З інтэрв’ю З. Пазьняка сайту “Белорусский партизан».)

АД РЭДАКЦЫІ

Можна было б не друкаваць такое выказванне старшыні Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі – БНФ Зянона Пазьняка, калі б ён не закрануў надзвычай балючае пытанне. Сапраўды, ці ж чакалі тыя ж украінцы агрэсіі з расійскага боку? Далі б добры адпор – і не згубілі б ні Крым, ні частку Данбаса з Луганшчынай.

Таму нягледзячы на тое, падабаецца ці не падабаецца некаму З.Пазьняк як палітык, адзін з колішніх заснавальнікаў Беларускага Народнага Фронту, нельга не звярнуць увагу на яго словы. Давайце, шаноўныя чытачы, разам задумаемся над тым, як нам, беларусам, захаваць незалежнасць краіны ў гэты вельмі складаны і неспакойны час.

СІТУАЦЫЯ

Куды знік дакумент?

Брэсцкая крэпасць не можа атрымаць 6 млн долараў з саюзнага бюджэту.

Выступаючы на 52-й сесіі Парламенцкага схода Беларусі і Расіі, які праходзіў у Мінску, дзяржсакратар **Рыгор Рапота** наконт рэканструкцыі Брэсцкай крэпасці заўважыў наступнае: «*Пытанне прапрацаванае і нават грошы зарэзерваваны. Але... нам не даюць каштарыс, а мы без яго не можам нічога зрабіць па дзейсным парадку... І не ведаю, калі яго дадуць і ці дадуць*».

У сваю чаргу выданню «Вячэрні Брэст» дырэктар Мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой» **Рыгор Бысюк** заявіў, што ўсе неабходныя дакументы былі адпраўлены ў Маскву яшчэ напачатку мая. І праз Міністэрства культуры, і праз МЗС Беларусі. На 21 старонцы дакумента ўтрымліваецца поўны каштарыс работ па кожным аб’екце. Агульны аб’ём фінансавання прадугледжваецца ў памеры 332 млн 477,2 тысячы расійскіх рублёў (каля 5,8 млн долараў ЗША).

На якім этапе знік дакумент, сказаць складана.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Валянціна ГУБАРЭВІЧ:

«Не ведаю, ці застануся працаваць у гімназіі»

Магчыма, ужо ў наступным месяцы Вярхоўны суд разгледзіць апеляцыю прысуду па справе сталічнага гімназіста, які быў прызнаны вінаватым у нападзенні на настаўніцу.

Сёння – год і 1 месяц з моманту трагедыі ў мінскай гімназіі №74. У СІЗА знаходзіцца гімназіст **Данат Скакун**, які быў прызнаны вінаватым у замаху на забойства з асаблівай жорсткасцю. Суд прыгаварыў яго да пазбаўлення волі на 8 гадоў.

Тым часам у сацыяльных сетках праходзіць кампанія ў падтрымку Даната Скакуна. Не ўсе вераць у яго вінаватасць, а ў “Фэйсбуку” была створана старонка ў падтрымку хлопца, дзе публікуецца інфармацыя па гэтай гучнай справе.

Пацярпелая настаўніца **Валянціна Уладзіміраўна ГУБАРЭВІЧ** кажа, што зараз “займаецца іншымі справамі”…

– Знаходжуся ў адпачынку, – распавядае яна “Народнай Волі”. – І ў адрозненне ад мінулага года адчуваю сябе больш-менш нармальна.

– Зараз у сацыяльных сетках праходзіць кампанія ў абарону гімназіста, які прызнаны вінаватым. Вы сочыце за тым, што пішуць?

– Я наогул не хачу нешта каментаваць па справе, пакуль не сказаў сваё слова Вярхоўны суд. А вось пасля гэтага многае змагу патлумачыць. Мяркую, што ўжо ў ліпені суд можа разгледзець апеляцыю, хаця гэта ўсяго толькі маё асабістае меркаванне.

– Пасля інцыдэнту вы зноў вярнуліся ў гімназію, дзе і адпрацавалі амаль увесь навучальны год. Ці складана было?

– Дастаткова складана, даводзілася пастаянна быць у кантакце з псіхолагам. Але вярнуцца мне было проста неабходна, я не шкадую, што так паступіла. Хаця не скажу, што ўсе настаўнікі былі ў захапленні ад майго вяртання. Аднак зараз я нават і не ведаю, ці застануся працаваць у гімназіі. Магчыма, мне ўжо гэта непатрэбна…

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
23 ЧЭРВЕНЯ 2017 г.

НЕЗВЫЧАЙНАЕ ІНТЭРВ’Ю

Адыёзнае расійскае агенцтва Regnum змясціла на сайце інтэрв’ю з лаўрэатам Нобелеўскай прэміі Святланай Алексіевіч, якое яна забараніла публікаваць. Паводле слоў пісьменніцы, інтэрв’юер паводзіў сябе не як журналіст, а як заангажыраваны прапагандыст.
І наогул, С.Алексіевіч давала згоду на гутарку не з журналістам Regnum, а прадстаўніку выдання “Деловой Петербург”. На чарнасоценны рэсурс змест размовы супрацоўніка газеты С.Гуркіна з нобелеўскім лаўрэатам трапіў па ініцыятыве самога С.Гуркіна, якога пасля такога непрафесійнага ўчынку звольнілі.
“Народная Воля”, кіруючыся маральным кодэксам, звязалася са Святланай Аляксандраўнай і папрасіла дазволу перадрукаваць гэтае інтэрв’ю. І яна дала станоўчы адказ, заўважыўшы, што лічыць свайго субяседніка сапраўдным правакатарам. А “Народнай Волі” выказала ўдзячнасць: “Хоць адна газета ведае пра этыку журналісцкіх адносін”.

Як Святлана Алексіевіч размазала правакатара

ІА REGNUM: – Чамусьці так атрымліваецца, што звычайна інтэрв’ю робяць з людзьмі, з якімі ў цэлым згодныя. Умоўна кажучы, вас не паклічуць на Першы канал, бо яны з вамі не згодныя…

Св.АЛЕКСІЕВІЧ: – …а на «Дождь» паклічуць …

– … а на «Дождь» паклічуць, але спрачацца з вамі не будуць. Я вам хачу сумленна сказаць, што па пераважнай большасці пытанняў я цалкам не згодны з вашай пазіцыяй.

– Давайце, мне здаецца, гэта павінна быць цікава.

– Вось менавіта. Бо гэта і ёсць дыялог.

– Так, цікава даведацца пра вобраз чалавека, які знаходзіцца па той бок, даведацца, што ў яго ў галаве.

– Добра. Некаторы час таму вы далі нашумеўшае інтэрв’ю пра тое, што ў Беларусі можа пачацца рэлігійная вайна паміж праваслаўнымі і каталікамі, бо «чалавеку можна ўкласці ў галаву ўсё, што заўгодна». А вам таксама можна ўкласці?

– Мая прафесія – рабіць так, каб не ўклалі. Нейкая частка людзей жыве свядома, здольная сябе абараніць, здольная разумець, што адбываецца навокал. А большасць людзей проста нясе хваляй, і яны жывуць у банальнасці.

– Ці не падаецца вам, што ў нашай частцы зямнога шара такіх людзей больш?

– Я думаю, у нас, як усюды. І ў Амерыцы тое ж самае, інакш адкуль бы ўзяўся Трамп. Калі ты маеш справу з сярэднім чалавекам, слухаеш, што ён кажа... Гэта не заўсёды прымушае любіць людзей. Так што так усюды, гэта не толькі руская рыса.

Проста мы цяпер знаходзімся ў такім стане, калі грамадства страціла арыенціры. І паколькі мы краіна войнаў і рэвалюцый, і галоўнае ў нас – культура вайны і рэвалюцый, то любая гістарычная няўдача (тыпу перабудовы, калі мы рванулiся, хацелі быць як усе) – як толькі здарылася няўдача, паколькі грамадства было не гатова да гэтага, то куды мы вярнуліся? Мы вярнуліся ў тое, што мы ведаем. У ваенны, мілітарысцкі стан. Гэта наш нармальны стан.

– Я, шчыра кажучы, гэтага не заўважаю. Ні ў знаёмых, ні ў незнаёмых людзях я не бачу ніякай агрэсіі або ваяўнічасці. Што маецца на ўвазе пад мілітарызмам?

– Калі б людзі былі іншымі, яны б усе выйшлі на вуліцу, і вайны ва Украіне не было б. А ў дзень памяці Паліткоўскай было б столькі ж людзей, колькі я бачыла ў дзень яе памяці на вуліцах Парыжа. Там было 50–70 тысяч чалавек. А ў нас – не. А вы кажаце, што ў нас нармальнае грамадства. У нас нармальнае грамадства дзякуючы таму, што мы жывём сваім колам. Мілітарызм – гэта не калі ўсе гатовы забіваць. Але тым не менш аказалася, што гатовы.

У мяне бацька – беларус, а маці – украінка. Я частку дзяцінства правяла ў бабулі ва Украіне і вельмі люблю ўкраінцаў, ува мне ўкраінская кроў. І ў страшным сне нельга было ўявіць, што рускія будуць страляць ва ўкраінцаў.

– Спачатку там адбыўся дзяржаўны пераварот.

– Не, гэта быў не дзяржаўны пераварот. Гэта глупства. Вы шмат глядзіце тэлевізар.

– Я там нарадзіўся.

– Гэта быў не дзяржаўны пераварот. Гэта добра працуе рускае тэлебачанне. Дэмакратам трэба было б так скарыстацца тэлебачаннем, яны недаацанілі. Сённяшняя ўлада ўкладвае ў свядомасць тое, што ёй трэба. Гэта быў не пераварот. Вы не ўяўляеце, якая беднасць была вакол …

– Уяўляю…

– …як там кралі. Змена ўлады была жаданнем людзей. Я была ва Украіне, хадзіла ў музей «нябеснай сотні», і простыя людзі мне расказвалі пра тое, што там было. У іх два ворагі – Пуцін і ўласная алігархія, культура хабарніцтва.

– У Харкаве ў мітынгу ў падтрымку Майдана бралі ўдзел трыста чалавек, а супраць Майдана – сто тысяч. Потым ва Украіне адкрылі пятнаццаць турмаў, у якіх сядзяць некалькі тысяч чалавек. А прыхільнікі Майдана ходзяць з партрэтамі відавочных фашыстаў.

– А ў Расіі няма людзей, якія ходзяць з партрэтамі фашыстаў?

– Яны не знаходзяцца ва ўладзе.

– Ва Украіне яны таксама не знаходзяцца ва ўладзе. Парашэнка і іншыя – не фашысты. Вы разумееце, яны хочуць аддзяліцца ад Расіі, ісці ў Еўропу. Гэта ёсць і ў Прыбалтыцы. Супраціў прымае жорсткія формы. Потым, калі яны сапраўды стануць незалежнай і моцнай дзяржавай, гэтага не будзе. А цяпер яны валяць камуністычныя помнікі, якія і нам варта было б паваліць, выганяюць тэлевізійныя праграмы. А што, яны будуць глядзець Салаўёва і Кісялёва?

– Яны і глядзяць, у інтэрнэце. І трафік не паменшыўся.

– Не, гэта глядзіць нейкая частка людзей, але не народ.

– Ды як вам сказаць: трафік расійскіх каналаў перавышае трафік украінскіх.

– Ну што яны глядзяць? Не палітычныя ж праграмы.

– Жыццё ва Украіне стала бяднейшым – гэта факт. І свабоды слова там стала нашмат менш – гэта таксама факт.

– Не думаю.

– Вы ведаеце, хто такі Алесь Бузіна?

– Якога забілі?

– І такіх прыкладаў сотні.

– Але тое, што ён казаў, таксама выклікала жорсткасць.

– Дык што, такіх трэба забіваць?

– Я гэтага не кажу. Але я разумею матывы там людзей, якія гэта зрабілі. Гэтак жа, як мне зусім не падабаецца, што забілі Паўла Шарамета, які любіў Украіну. Тым не менш, мабыць, былі нейкія разборкі ці нешта…

– Вы знаходзіце для іх вельмі шмат апраўданняў.

– Гэта не апраўданні. Я проста ўяўляю, што Украіна хоча будаваць сваю дзяржаву. Па якім праве Расія хоча там наводзіць парадак?

– Вы былі на Данбасе пасля таго, як там пачалася вайна?

– Не, я там не была. Калі пачалася вайна, справядлівасці ўжо не шукай. Па-мойму, Стралкоў казаў, што ў першы тыдзень людзям было вельмі цяжка страляць адзін у аднаго, што прымусіць людзей страляць было амаль немагчыма. А потым пачалася кроў. Тое ж можна сказаць і пра Чачню.

– Нават калі пагадзіцца з пазіцыяй (хоць я з ёй цалкам не згодны), што людзі ў Кіеве «выйшлі самі»: пасля гэтага людзі ў Данецку таксама выйшлі самі, без зброі, іх не сталі слухаць, іх спрабавалі разганяць, і потым яны выйшлі са зброяй. І тыя, і другія выйшлі адстойваць свае ўяўленні аб правільным. Чаму дзеянні першых магчымыя, а іншых – не?

– Вы тое ж самае рабілі ў Чачні, каб захаваць дзяржаву. А калі ўкраінцы сталі бараніць сваю дзяржаву, вы раптам успомнілі аб правах чалавека, якія на вайне не выконваюцца. Вы, рускія, у Чачні паводзілі сябе яшчэ горш.

Я не палітык. Але калі ставіцца пад пытанне цэласнасць дзяржавы, гэта праблема палітыкі. Калі туды ўводзяць чужыя войскі і пачынаюць на чужой тэрыторыі наводзіць парадкі. Па якім праве Расія ўвайшла ў Данбас?

– Вы ж там не былі.

– Я таксама, як і вы, гляджу тэлевізар і чытаю тых, хто пра гэта піша. Сумленных людзей. Калі Расія туды ўвайшла, што вы хацелі, каб вас там сустрэлі з букетамі кветак? Каб улада вам там узрадавалася? Калі вы ўвайшлі ў Чачню, дзе Дудаеў хацеў зрабіць свае парадкі, сваю краіну – што зрабіла Расія? Спрасавала.

– Вы сказалі, што вы не палітык. Вы – пісьменнік. Мне здаецца відавочным, што цяперашняя барацьба ўкраінскай дзяржавы з расійскай мовай – гэта галоўная прэтэнзія, якую да іх прад’яўлець. Дзесяць гадоў таму агенцтва Gallup праводзіла даследаванне аб тым, колькі працэнтаў насельніцтва Украіны думаюць па-руску…

– Я ўсё гэта ведаю. Але цяпер яны вучаць украінскую і англійскую.

– Зрабілі яны гэта вельмі проста: раздавалі анкеты на дзвюх мовах, украінскай і рускай. Хто на якой мове ўзяў – той на такой і думае. 83% жыхароў Украіны думаюць на рускай мове.

– Што вы хочаце гэтым сказаць? Іх русіфікавалі за семдзесят гадоў, гэтак жа, як і беларусаў.

– Вы хочаце сказаць, што людзі, якія жылі ў Адэсе або Харкаве, калі-небудзь думалі па-ўкраінску?

– Я не ведаю, як у вас, а ў нас у Беларусі з дзесяці мільёнаў чалавек пасля вайны засталося шэсць з нечым мільёнаў. І заехала каля трох мільёнаў рускіх. Яны да гэтага часу тут. І была такая ідэя, што няма Беларусі, што ўсё гэта – вялікая Расія. Сапраўды гэтак жа і на Украіне. Я ведаю, што людзі тады вучылі ўкраінскую мову. Гэтак жа, як цяпер у нас яны вучаць беларускую, верачы, што калісьці наступяць новыя часы.

– Што, можна забараняць людзям гаварыць на той мове, на якой яны думаюць?

– Ну вы ж забаранілі ў Расіі размаўляць на беларускай.

– Хто забараніў?

– Ну як жа! Вы ведаеце толькі свой верхні кавалачак. Пачынаючы з 1922 года, у Беларусі стала знішчалася інтэлігенцыя.

– Пры чым тут 1922 год? Мы з вамі жывём сёння, у 2017 годзе.

– Адкуль усё бярэцца? Адкуль русіфікацыя ўзялася? Ніхто не размаўляў у Беларусі на рускай мове. Гаварылі ці на польскай, ці на беларускай. Калі Расія ўвайшла і прысвоіла сабе гэтыя землі, Заходнюю Беларусь, першае правіла было – руская мова. І ні адзін універсітэт, ні адна школа, ні адзін інстытут у нас не размаўляе па-беларуску.

– У вашым разуменні гэта помста за падзеі стагадовай даўніны?

– Не. Гэта было старанне русіфікаваць, зрабіць Беларусь часткай Расіі. І дакладна гэтак жа зрабіць Украіну часткай Расіі.

– Палова тэрыторыі, якая цяпер уваходзіць у склад Украіны, ніколі не была ніякай «Украінай». Гэта была Расійская імперыя. І пасля рэвалюцыі 1917 года там, наадварот, украранялася ўкраінская культура.

– Ну вось вы нічога не ведаеце, акрамя свайго маленькага кавалачка часу, які вы заспелі і ў якім вы жывяце. Палова Беларусі ніколі не была Расіяй, яна была Польшчай.

– Але другая палова была?

– Другая частка была, але ніколі не хацела там быць, вы сілком трымалі. Я не хачу пра гэта казаць, гэта такі набор мілітарысцкіх банальнасцяў, што я не хачу гэта слухаць.

– Вы кажаце, што калі сто гадоў назад (на вашу думку) украняласяся руская культура – гэта было дрэнна, а калі сёння насаджаецца ўкраінская культура – гэта добра.

– Яна не насаджаецца. Гэта дзяржава хоча ўвайсці ў Еўропу. Яна не хоча жыць з вамі.

– Для гэтага трэба адмяніць рускую мову?

– Не. Але, можа быць, на нейкі час і так, каб сцэментаваць нацыю. Калі ласка, гаварыце па-руску, але ўсе навучальныя ўстановы будуць, вядома, па-ўкраінску.

– То бок можна забараняць людзям гаварыць на той мове, на якой яны думаюць?

– Так. Гэта заўсёды так. Гэта ж вы гэтым займаліся.

– Я гэтым не займаўся.

– Расія. Яна толькі гэтым і займалася на занятых тэрыторыях, нават у Таджыкістане прымушала людзей размаўляць на расійскай мове. Вы болей даведайцеся, чым займалася Расія апошнія дзвесце гадоў.

– Я вас пытаюся не пра дзвесце гадоў. Я вас пытаюся пра сёння. Мы жывём сёння.

– Іншага спосабу зрабіць нацыю няма.

– Зразумела. Вы ў многіх інтэрв’ю казалі, што вашы знаёмыя з асцярогай глядзелі і глядзяць на тое, што адбываецца на Майдане і што эвалюцыйны шлях развіцця, безумоўна, лепшы. Вы, напэўна, мелі на ўвазе перш за ўсё Беларусь, але, напэўна, і Расію таксама? Як вы ўяўляеце, як павінен выглядаць гэты эвалюцыйны шлях, што тут патрабуецца?

– Патрабуецца рух самога часу. Гледзячы на пакаленні, якія прыйшлі пасля таго пакалення, якое чакала дэмакратыі, я бачу, што прыйшло вельмі сервільнае пакаленне, зусім несвабодныя людзі. Вельмі шмат прыхільнікаў Пуціна і ваеннага шляху. Так што цяжка казаць, праз колькі гадоў Беларусь і Расія ператворацца ў вольныя краіны.

Але рэвалюцыю як шлях я не прымаю. Гэта заўсёды кроў, а да ўлады прыйдуць усё тыя ж людзі, іншых людзей пакуль няма. У чым праблема дзевяностых гадоў? Не было свабодных людзей. Гэта былі тыя ж камуністы, толькі з іншым знакам.

– А што такое свабодныя людзі?

– Ну, скажам, людзі з еўрапейскім поглядам на рэчы. Больш гуманітарныя. Якія не лічылі, што можна краіну раздзярбаніць, а народ пакінуць ні з чым. А вы хочаце сказаць, што Расія свабодная?

– Я пытаюся ў вас.

– Якая яна вольная? Некалькі працэнтаў насельніцтва валодаюць усім багаццем, астатнія засталіся ні з чым. Свабодныя краіны – гэта, напрыклад, Швецыя, Францыя, Нямеччына. Украіна хоча быць свабоднай, а Беларусь і Расія – не. Колькі людзей выходзіць на акцыі Навальнага?

– То бок вольныя людзі, якія прытрымліваюцца еўрапейскага погляду на рэчы?

– Так. Там свабода зрабіла вялікі шлях.

– А калі чалавек прытрымліваецца не еўрапейскай карціны свету? Да прыкладу, у яго ёсць паняцце талерантнасці, і ці можа быць свабодным артадаксальны праваслаўны, які не лічыць, што талерантнасць – гэта правільна?

– Не трэба так прымітыўна. Вера чалавека – гэта яго праблема. Як я хадзіла ў Францыі паглядзець рускую царкву, там было шмат праваслаўных людзей. Ніхто іх не чапае, але і яны не навязваюць іншым свой погляд на жыццё, як гэта адбываецца тут. Там зусім іншыя святары, царква не спрабуе стаць уладай і не прыслугоўвае ўладзе. Пагаварыце з любым еўрапейскім інтэлігентам, і вы ўбачыце, што вы – куфар, набіты забабонамі.

– Я жыў на працягу года ў Італіі, і дзевяноста працэнтаў інтэлігентаў, якіх я сустракаў, адчуваюць велізарную сімпатыю да левых ідэй і да прэзідэнта Расіі.

– Такія людзі ёсць, але не ў такой колькасці. Гэта яны так на вас рэагавалі, таму што ўбачылі рускага з радыкальнымі поглядамі. У Пуціна там не такая вялікая падтрымка, як вы думаеце. Проста ёсць праблема левых. Гэта не значыць, што Ле Пен – гэта тое, што хацела і хоча Францыя. Дзякуй богу, што Францыя перамагла.

– Чаму «Францыя перамагла»? А калі б выйграла Ле Пен, Францыя б прайграла?

– Вядома. Гэта быў бы яшчэ адзін Трамп.

– Але чаму «Францыя прайграла», калі б большасць французаў прагаласавала за яе?

– Пачытайце яе праграму.

– Я чытаў іх абедзве. У праграме Макрона няма нічога, акрамя агульных слоў пра тое, што «мы павінны жыць лепш».

– Не. Макрон – гэта сапраўды свабодная Францыя. А Ле Пен – гэта нацыяналістычная Францыя. Дзякуй богу, што Францыя не захацела такой быць.

– Нацыяналістычная не можа быць свабоднай?

– Проста яна прапанавала крайні варыянт.

– У адным з інтэрв’ю вы сказалі: «Учора я ішла па Брадвеі – і бачна, што кожны – асоба. А ідзеш па Мінску, Маскве – ты бачыш, што ідзе народнае цела. Агульнае. Так, яны пераапрануліся ў іншую вопратку, яны ездзяць на новых машынах, але толькі яны пачулі кліч баявы ад Пуціна «Вялікая Расія», – і зноў гэта народнае цела». Вы сапраўды так сказалі?

– Так, я гэта сказала. Але сказала са спасылкай на філосафа Лявонцьева. Я дзесьці прачытала гэтую яго цытату. Але, як заўсёды ў журналістыцы, гэтую частку адказу адкінулі.

– Я не буду нічога адкідаць.

– Але там сапраўды, ты ідзеш і бачыш, што ідуць свабодныя людзі. А ў нас, нават тут, у Маскве, відаць, што людзям вельмі цяжка жыць.

– То бок вы згодны з гэтай цытатай па стане на сёння?

– Абсалютна. Гэта відаць нават па пластыцы.

– Вось гэтая дзяўчына, бармен у кафэ, дзе мы сядзім, – яна не свабодная?

– Перастаньце, пра што вы кажаце.

– Вось вам рэальны чалавек.

– Не, яна не свабодная, я думаю. Яна не можа, напрыклад, вам у вочы сказаць, што яна пра вас думае. Або пра гэту дзяржаву.

– Чаму вы так думаеце?

– Не, яна не скажа. А там – любы чалавек скажа. Возьмем мой выпадак. Калі мне далі Нобелеўскую прэмію, то (такі этыкет ва ўсіх краінах), я атрымала віншаванні ад прэзідэнтаў многіх краін. У тым ліку ад Гарбачова, ад прэзідэнта Францыі, канцлера Германіі. Потым мне сказалі, што рыхтуецца тэлеграма Мядзведзева.

Але на першай прэс-канферэнцыі, калі мяне спыталі пра Украіну, я сказала, што Крым акупіраваны, а на Данбасе Расія развязала вайну з Украінай. І што такую вайну можна развязаць усюды, таму што гарачых вуглёў паўсюль шмат. І мне сказалі, што тэлеграмы не будзе, таму што гэтую маю цытату круціла «Эхо Москвы».

Да Трампа ў Амерыцы такое было немагчыма. Ты мог быць супраць вайны ў В’етнаме, супраць чаго заўгодна, але калі ты атрымаў Нобелеўскую прэмію, цябе віншуе прэзідэнт, таму што гэта гонар гэтай культуры. А ў нас пытаюцца: ты ў гэтым лагеры або ў тым лагеры?

– Вы часам кажаце пра Расію «мы», а часам «яны». Дык усё-ткі «мы» або «яны»?

– Усё ж такі «яны». Ужо «яны», на жаль.

– Але тады гэта прэм’ер-міністр не вашай дзяржавы, чаму ён абавязкова павінен вас віншаваць?

– Але мы ж лічымся Саюзнай дзяржавай. Мы яшчэ вельмі цесна звязаны. Мы яшчэ не адарваліся, і хто нас адпусціць. Хоць бы мы і хацелі адарвацца.

– Так, значыць, «яны»?

– Пакуль яшчэ – «мы». Я ўсё ж такі чалавек рускай культуры. Я пісала пра гэты час, пра ўсё гэта на рускай мове, і я, вядома, была б рада яго тэлеграме. У маім разуменні, ён павінен быў яе даслаць.

– Вам уручылі Нобелеўскую прэмію амаль два гады таму. Як вам цяпер здаецца – за што менавіта вы яе атрымалі?

– Гэта трэба спытаць у іх. Калі б вы закахаліся ў нейкую жанчыну, а яна – у вас, пытанне аб тым, «за што яна цябе палюбіла», гучала б смешна. Гэта было б дурное пытанне.

– Але тут усё ж рашэнне прымалася не на ўзроўні пачуццяў, а рацыянальна.

– Мне казалі: «Ну, вы, напэўна, даўно ўжо чакалі Нобелеўскую прэмію». Але я не была такім ідыётам, каб сядзець і чакаць яе.

– А калі б Нобелеўскі камітэт у вас аднойчы спытаў, каму яшчэ з аўтараў, якія пішуць па-руску, варта было б уручыць прэмію, каго б вы назвалі?

– Вольгу Седакову. Гэта чалавек, які адпавядае майму разуменню таго, што такое пісьменнік. Сёння гэта вельмі важная фігура ў рускай літаратуры. Яе погляды, яе паэзія, яе эсэ – усё, што яна піша, кажа пра тое, што яна – вельмі вялікі пісьменнік.

– У сувязі з вашымі кнігамі я хачу вярнуцца да данбаскай тэмы, але не ў палітычным плане. Многія вашы кнігі – пра вайну і пра людзей на вайне. Але на гэтую вайну вы не ездзеце.

– Не ездзіла і не паеду. І ў Чачню я не ездзіла. Аднойчы мы размаўлялі пра гэта з Паліткоўскай. Я сказала ёй: Аня, я больш не паеду на вайну. Па-першае, у мяне няма ўжо фізічных сіл бачыць забітага чалавека, бачыць чалавечае вар’яцтва. Акрамя таго, усё, што я зразумела пра гэта чалавечае вар’яцтва, я ўжо сказала. У мяне няма іншых ідэй. А пісаць яшчэ раз тое ж самае, што я ўжо напісала – які сэнс?

– Вы не лічыце, што ваш погляд на гэтую вайну можа змяніцца, калі вы туды прыедзеце?

– Не. Там ёсць украінскія, рускія пісьменнікі, якія пра гэта пішуць.

– Але ж вы адказваеце на пытанні, кажучы пра гэтыя падзеі.

Гэта адбываецца ў іншай краіне. І я магу адказваць на гэтыя пытанні як мастак, а не як удзельнік. Для таго, каб пісаць такія кнігі, як пішу я, трэба жыць у краіне, пра якую ідзе гаворка. Гэта павінна быць твая краіна. Савецкі Саюз – гэта была мая краіна. А там я многіх рэчаў не ведаю.

– Я маю на ўвазе не столькі напісанне кніг, колькі разуменне таго, што там адбываецца.

– Вы хочаце мне сказаць, што там страшна? Там тое ж самае, што было ў Чачні.

– Вы ж там не былі.

– Тады, дзякуй Богу, паказвалі праўду па тэлевізары. Ніхто не сумняваецца ў тым, што там кроў і што там плачуць.

– Я пра іншае. Людзі, якія жывуць на Данбасе, упэўнены ў сваёй праўдзе. Гэта звычайныя людзі, і яны падтрымліваюць уладу апалчэнцаў. Можа быць, калі б вы іх убачылі, вы б іх нейк па-іншаму зразумелі? Яны таксама людзі.

– Рускія з такім жа поспехам могуць увесці свае войскі ў Прыбалтыку, паколькі там шмат незадаволеных рускіх. Вы лічыце правільным, што вы ўзялі і ўвайшлі ў чужую краіну?

– Я лічу правільным, што на працягу 23 гадоў няпісаным законам у дзяржаве Украіна было прызнанне таго, што там ёсць і руская культура, і ўкраінская. І гэты баланс больш ці менш выконваўся пры ўсіх прэзідэнтах…

– Так і было, пакуль вы туды не ўвайшлі.

– Гэта няпраўда. Узімку 2013 года, да Крыма, мы пачулі, куды варта адправіць «маскаляку». А ў лютым 2014 года, адразу пасля дзяржаўнага перавароту, да ўсякіх Крымаў, мы ўбачылі праекты законаў супраць выкарыстання рускай мовы. Людзі, якія жывуць у паўднёва-ўсходняй частцы краіны, лічаць сябе рускімі і не лічаць Бандэру героем. Яны выйшлі пратэставаць. А вы чамусьці лічыце, што людзі, якія жывуць у Кіеве, маюць права на пратэст, а тыя, хто жыве на ўсходзе, такога права не маюць.

– А хіба там былі не рускія танкі, не руская зброя, не расійцы-кантрактнікі? Лухта ўсё гэта. Калі б не было вашай зброі, там бы не было вайны. Таму не дурыце мне галаву гэтым глупствам, якім забіта ваша галава. Вы так лёгка паддаяцеся ўсякай прапагандзе. Так, там боль, там страх. Але гэта на вашым сумленні, на сумленні Пуціна. Вы ўварваліся ў чужую краіну, на якой падставе? У інтэрнэце мільён здымкаў, як уваходзіць туды руская тэхніка. Усе ведаюць, хто збіў “Боінг” і ўсё іншае. Давайце ўжо заканчваць ваша ідыёцкае інтэрв’ю. У мяне ўжо няма сіл на яго. Вы проста набор прапаганды, а не разумны чалавек.

– Добра. У інтэрв’ю газеце El Pais вы сказалі, што нават савецкая прапаганда не была такой агрэсіўнай, як цяпер.

– Абсалютна. Паслухаць гэты ідыятызм Салаўёва і Кісялёва. Я не ведаю, як гэта магчыма. Яны ж самі ведаюць, што кажуць няпраўду.

– У тым жа інтэрв’ю вы сказалі, што царква не абмяжоўваецца забаронай тэатральных работ і кніг.

– Так, яна лезе туды, дзе ёй няма чаго рабіць. Гэта не праблемы, якія ставіць спектаклі, што здымаць. Хутка будзем ужо дзіцячыя казкі забараняць, паколькі там нібыта ёсць сексуальныя моманты. Вельмі смешна збоку глядзець, у якім вы знаходзіцеся вар’яцтве.

– На слыху дэпутаты Дзярждумы, якія змагаюцца з мастацкімі фільмамі, а якія менавіта забароны з боку царквы вы маеце на ўвазе?

– Ды колькі заўгодна. Усе гэтыя праваслаўныя, якім здаецца, што Сярэбраннікаў нешта не тое ставіць, Табакоў нешта не тое робіць. Не рабіце выгляд, што вы не ведаеце. У Новасібірску забаранілі спектакль.

– Вы лічыце, гэта агульнацаркоўная пазіцыя?

– Я думаю, гэта нават ідзе знізу. Ад гэтай цемры, ад гэтай пены, якая сёння паднялася. Вы ведаеце, мне не падабаецца наша інтэрв’ю, і я вам яго забараняю друкаваць.

ОТКЛИКИ

«Мужик, не робей – ведь ты не воробей…»

Под таким заголовком в «Народной Воле» за 28 апреля было напечатано письмо Александра Хоровца о его встрече ночью с пьяным хулиганом. Печатаем некоторые отзывы читателей.

Сломали парню жизнь

Хулиганы у нас хватает. Недавно к нам в гости приезжала родственница с Гомельщины. Она нам рассказала ужасную историю. Ее сын вернулся из армии, пошел на свидание со своей девушкой. И, когда ночью от нее возвращался домой, повстречал незнакомых подвыпивших парней. Из-за чего-то началась драка. Его зверски избили и убежали. «Скорая» отвезла парня в больницу: врачи несколько недель боролись за его жизнь. Молодой человек стал инвалидом…

Алла РОМАНЕНКО.

Минск.

Мой вам совет

Знаю много случаев, когда девушки по каким-либо причинам ночью или поздно вечером оказываются на пустынных дорогах, в поле или в лесу. На что они надеются? Что какой-то случайный попутчик благородно и чинно доведет их до дома? Вряд ли. Всякое может быть. Поэтому хочу сказать: жизнь – не сказка. Возможно, вам встретится насильник, грабитель или убийца. Мой вам совет: не ходите поздно вечером или ночью в одиночку – это опасно.

Ю.Н., бывший сотрудник органов внутренних дел.

Струсил бы – и проиграл

Поражаюсь хладнокровию и выдержке автора статьи. Это же надо, оказаться в такой сложной ситуации без всяких там средств защиты и не растеряться. Вот что значит находчивость в критической ситуации и трезвый ум! Словом «убил» хулигана. И тот протянул руку «дружбы», попросил прощения и пригласил в гости. Не робейте, ребята, если к вам пристанет негодяй. Будьте мужиками!

Зоя Антоновна, пенсионерка.

Гомель.

Выручил водитель

Мне помог счастливый случай. После танцев я провожал девушку домой на окраину города. Смотрю, ватага ребят стоит на улице, поджидает кого-то. Девушка испугалась и говорит: «Будут тебя бить, эти дурни меня предупреждали, чтобы ни с кем не ходила».

Что делать? Я один, а их человек пять-шесть. Бежать – догонят: стыдно потом будет перед девушкой. И тут откуда ни возьмись возле нас останавливается какой-то автобус. Водитель ситуацию понял: открыл дверь – и мы вскочили в салон. Ватага хлопцев вслед грозила нам кулаками, что-то кричала.

Алексей.

Шлялся, пока не попался

«Не шляйся по ночам», – говорила мне бабушка. А что может случиться, думал я: молодой, здоровый, сдачи могу кому угодно дать. И шлялся, как говорится, до поры до времени. Пока не встретил ночью двух верзил. Попросили закурить (я некурящий), а потом слово за слово – и начали меня дубасить. Оказался в больнице с переломанными ребрами. По сей день вспоминаю бабушку. Зря ее не послушался.

Максим.

СПАСИБО!

Есть же настоящие мастера!

Я долгое время не могла смотреть телевизор: ни одна антенна не принимала сигналы, поскольку наш дом со всех сторон закрыт более высокими зданиями. Куда я только не обращалась (телеком, кабельные сети, ЖЭС), и все было безуспешно. Но однажды я случайно в одной из газет прочитала объявление антенщика И.А.Бельского. Позвонила и попросила его заняться моей проблемой. И каково же было мое удивление, когда после его визита телевизор стал показывать отличное изображение. Вот это мастер! Спасибо тебе, дорогой!

Хочу еще поделиться своими впечатлениями по ремонту телефона. Мне подарили смартфон Samsung, где все операции отображаются на английском языке. Я обратилась в фирму Samsung, чтобы адаптировать аппарат к русскому языку. Мастер посмотрел и ответил, что эту работу они выполнить не могут.

Прошло какое-то время, меня не покидала мысль: неужели в наше время этого нельзя сделать? Поехала второй раз в фирму и попросила сделать так, чтобы телефон работал только на входящие и исходящие звонки. Мастер, посоветовавшись с инженером, сказал, что это также невозможно. Мол, моим мобильником можно пользоваться только в Америке.

Своими огорчениями я поделилась со знакомым, и он посоветовал обратиться к мастерам по ремонту сотовых телефонов. Узнала, что этим занимается индивидуальный предприниматель В.Н.Журук. Он хотя и частично, но адаптировал телефон к русскому языку, и сейчас я могу им пользоваться.

Получается парадокс: работу, которую не могут выполнить мастера фирм, профессионально делают индивидуальные специалисты.

Кто имеет подобные проблемы – обращайтесь за помощью к И.А.Бельскому и В.Н.Журуку (торговый центр «Глобо»). Это настоящие мастера, они вас выручат.

Мария Ефимовна ЗАЙКО.

Минск.

РУБАМ!

Каму працягваеш служыць, спадар Васілевіч?

Не, людзі з гадамі не мяняюцца. Якім быў Рыгор Васілевіч, такім і застаўся. Помніце яго "Особое мнение" пад заключэннем Канстытуцыйнага суда, які ў той час яшчэ спрабаваў прымусіць А.Лукашэнку дзейнічаць у адпаведнасці з заканадаўствам. Лічы, амаль кожны раз ён падтрымліваў правіцельство.

А як ён выконваў абавязкі Генеральнага пракурора? Можа, давёў справы пра зніклых палітыкаў Ганчара і Захаранку, тэлеаператара Завадскага, прадпрымальніка Красоўскага? Ды што вы, гэтую тэму ён наогул баяўся падняць. Як і многія іншыя пытанні. Як кажуць, служыў у асноўным аднаму богу – уладзе.

І вось у гэтай іпастасі Р.Васілевіч засвяціўся ўжо на пасадзе загадчыка кафедры Белдзяржуніверсітэта. Нядаўна ён заявіў: *"...Нужно лет до 80 повышать пенсионный возраст и пусть народ приносит пользу государству"*. Скажыце, а калі дзяржава будзе прыносіць карысць чалавеку? Колькі людзей не дажываюць нават да сённяшняга ўзросту, які ўстаноўлены для выхаду на пенсію! Што, у іншых такіх высокія заробкі, як, напрыклад, у Швецыі, Германіі і нават Польшчы, такія ж, як у іх, дабротныя ўмовы жыцця, каб можна было гаварыць пра выхад на пенсію ў 80 гадоў?!

Мне зразумела, чаму Васілевіч прадоўжыў сваю песеньку. Улады давялі эканоміку краіны да гаротнага стану і няма грошай на нармальнае пенсійнае забеспячэнне людзей, якія шмат папрацавалі на дзяржаву і хацелі б мець ад яе адпаведную аддачу. Вось і выступіў *"знакаміты юрыст"* з прапановай наконт таго, што «...нужно лет до 80 повышать пенсионный возраст».

Непаважаны мною спадар Васілевіч, а чаму б вам не выступіць з іншай прапановай: калі сённяшняй уладзе, якая ўжо рулюе дзяржавай амаль 24 гады, не пад сілу выправіць сітуацыю ў краіне, то чаму б ёй не сысці ў небыццё?

І на заканчэнне пытанне рубам: каму працягваеце служыць, спадар Васілевіч?

Андрэй КУЗЬМЯНКОЎ.

ФОТА ДНЯ

Чэргі на мяжы...

Дзяржпагранкамітэт Беларусі звяртае ўвагу на тое, што за апошнія некалькі дзён на выезд з Беларусі ў краіны Еўрапейскага Саюза ўтварыліся вялікія чэргі з легкавых аўтамабіляў. Учора, напрыклад, яна налічвала 200 машын, з іх 130 – у пункце пропуску «Брэст». Яшчэ 29 аўтамабіляў чакалі чаргу ў ПП «Брузгі», дзесяць – у «Бераставіцы» і 30 – у «Лошы» на беларуска-літоўскай мяжы.

Такая сітуацыя ў пунктах пропуску тлумачыцца сезонам адпачынкаў.

НЕЛЬЗЯ МОЛЧАТЬ!

Обнадежили стариков и забыли

Так я решил назвать свое обращение теперь уже прямо к главе нашего государства, так как другие властные структуры и банки, которым мы в свое время доверили свои деньги, нас не слышат. Они растранжирили наши деньги и оставили нас попросту голыми.

Не один раз на страницах газеты «Народная Воля» публиковались обращения наших граждан в различные инстанции о компенсации банковских вкладов. К сожалению, никто не дал вразумительных ответов. В лучшем случае были обещания.

Так, в 2012 году житель Минска Константин Романовский в статьях «Обманутые до нитки» (18 мая) и «Верните нам кровью и потом заработанные деньги» (16 октября) подробно изложил суть проблемы. В частности, он напомнил, как в начале 1990-х наш, уже белорусский, Сбербанк развернул бурную деятельность по выдаче льготных кредитов коммерсантам, различного рода дельцам, проходимцам, решившим обзавестись дополнительными офисами, квартирами, дачами, которым охотно предоставлялись почти беспроцентные кредиты на строительство загородных дворцов, обустройство частных фирм и т.д.

Он также отметил, что эти «добрые», а точнее преступные, деяния осуществлялись за счет ограбленных вкладчиков. Все незаконно полученные кредиты были погашены инфляционными рублями.

В марте 1999 года президент Республики Беларусь Александр Григорьевич Лукашенко по этому поводу отметил, что была поставлена задача «не просто разобраться в данном вопросе, а вернуть стране те деньги, которые в свое время раздавались налево и направо не в меру щедрыми руководителями банковских структур», что кредиты выдавались прежде всего друзьям, знакомым, родственникам, собственным детям… и что «это дорого обошлось нашему народу и государству».

Справедливости ради нужно отметить, что Нацбанк разработал конкретные предложения по решению проблемы и передал их в Совет министров еще в 2005 году. Но воз, как говорится, и ныне там. Обнадежили стариков и забыли.

А мне вспомнились слова, сказанные Александром Григорьевичем еще во время первой своей предвыборной кампании. Он обещал избирателям, что населению будут полностью компенсированы банковские вклады. С тех пор прошло уже более 20 лет, но проблема так и не решена.

11 декабря 2010 года газета «Комсомольская правда», ссылаясь на заявления начальника управления информации Анатолия Дроздова, сообщила читателям, что советские вклады начнут возвращать в 2012 году.

«Вклады планируется вернуть полностью с учетом инфляции и всех процентов за прошедшие годы. Не волнуйтесь, ничего не пропадет», – заверил белорусов глава Нацбанка Петр Прокопович на «Прямой линии» в газете «Рэспубліка».

Не так давно, а точнее 31 марта 2017 года, «Народная Воля» опубликовала статью «Як вярталі савецкія ўклады ў рэспубліках былога СССР». Автор справедливо замечает: «Калі глядзіш на адносіны ўрадаў постсавецкіх дзяржаў да пытання згубленых укладаў, яскрава відаць ступень даверу насельніцтва да ўрада і ўвагі ўрада да насельніцтва, развіцця пачуцця справядлівасці і адказнасці ў тым ці іншым грамадстве».

Мы провозгласили, что наше государство социально справедливой направленности, где в центре внимания забота о человеке, его благополучии. На фоне этих красиво сказанных слов весьма кощунственно выглядит то, как в стране решаются многие вопросы, и в первую очередь – возвращение банковских вкладов.

Известно, что в 1996 году правительством был образован специальный фонд, независимый от государственного бюджета, в который должны были поступать 50 процентов доходов от приватизации, деньги от кредитов, незаконно полученных банками и коммерсантами, от беспроцентных кредитов Нацбанка, добровольных пожертвований и др. Сюда же можно было направить деньги, заработанные на субботниках, частично деньги из президентского фонда и т.д. Было бы только желание государства вернуть украденные деньги, особенно лицам пожилого возраста, которым не хватает на дорогостоящие лекарства, на лечение различных заболеваний.

Приведу некоторые цифры. Чтобы поставить на один зуб простую металлическую коронку, нужно выложить полтора миллиона неденоминированных рублей, провести лазерную терапию варикозных вен – 800 долларов, в такую же сумму обойдется операция на глазу и т.д. А где пенсионеру взять такие суммы, если его обокрало государство?

Нужно срочно изыскать возможности и начать возвращать деньги. Если государство не в состоянии вернуть их всем сразу, то нужно начать с людей старшего возраста.

Не нужно бояться возвращать вклады, ведь деньги тут же вернутся опять государству, так как увеличится покупательская способность многих людей.

А главное – государство вернет себе доверие, уважение и благодарность общества за проявленную заботу.

Мы уверены, что если президент А.Г.Лукашенко проявит волю и власть, то он в силах решить эту архиважную для старшего поколения проблему.

Василий Семенович БОЛДЫШЕВ.

Минск.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО

На пытанні чытачоў адказвае старшыня Пухавіцкай раённай арганізацыі ГА "Беларускае таварыства абароны правоў спажыўцоў" Васіль ВАЛАСЮК.

Няправільна падлічылі колькасць шпалераў

Рабілі рамонт, але няправільна падлічылі колькасць шпалераў, якія неабходны на пакой. Ці можна дзве трубкі вярнуць у магазін?

Аксана СТРЭХ, г.Хойнікі.

– Нельга. І парада на будучае: калі будзеце выбіраць шпалеры, дакладна лічыце, колькі вам неабходна трубак.

У тэлефоне не працуе радыё

Купіў тэлефон, за той час, што ім карыстаўся, ніякіх праблем з апаратам наогул не было. Але праз нейкі вырашыў паслухаць радыё і аказалася, што гэта зрабіць немагчыма. Што рабіць у такім выпадку? Трэба аддаваць тэлефон на экспертызу альбо можна замяніць яго на іншы?

Віталь САГАНОВІЧ, г.Петрыкаў.

– Так, вярніце тэлефон прадаўцу, вам павінны яго замяніць, калі высветліцца, што гэта вытворчы недахоп.

Абмяняць на грошы падарачны сертыфікат

Ці маю я права вярнуць у магазін падарачны сертыфікат і запатрабаваць замест яго грошы, калі ў магазіне адсутнічае неабходны мне тавар?

Святлана ВЫСОЦКАЯ, Брэст.

– Безумоўна. Калі вы атрымалі падарачны сертыфікат на нейкі тавар, а яго няма, то можна забраць грошы.

Праверыць на якасць лекі

Як і дзе можна праверыць якасць медыцынскага прэпарата? Ці можна гэта зрабіць?

Ганна ШЭВЯЛЁВА, г.Крычаў.

– Праверку якасці лекаў робіць толькі судовая экспертыза.

Купіў намёт з дзіркай

Набыў намёт, але ў магазіне дасканала яго не правяраў. Калі праз некалькі дзён пачаў ставіць яго на лецішчы, заўважыў, што ў намёце ёсць невялікая дзірка, праз якую, што называецца, зоркі бачны. Ці можна вярнуць тавар назад альбо абмяняць на якасны?

Сяргей ЛАЗАВІК, г.Мазыр.

– Можна на працягу 14 дзён.

Не прадалі шорты з манекена

Зайшоў у магазін, мне спадабаліся шорты. Але, як аказалася, патрэбнага мне памеру няма. Праўда, шорты майго памеру знайшліся на манекене, які стаяў на вітрыне. Прадаўцы адмовіліся здымаць іх з манекена і прадаваць мне. Ці правамерныя дзеянні прадаўцоў?

Віталь, Мінск.

– Так, прадавец не абавязаны вам прадастаўляць тавар з рэкламнага манекена.

Туш не фарбуе

Вырашыў зрабіць жонцы падарунак, набыў ёй туш для павек. Дома высветлілася, што туш засохла і не фарбуе павекі, хаця тавар не пратэрмінаваны. Што рабіць у такой сітуацыі?

Васіль СУХІНІН, г.Маладзечна.

– Абмяняйце тавар на працягу 14 дзён. Ведайце таксама, што нават якасны тавар на працягу гэтага тэрміну можна абмяняць.

Вярнуць плітку для падлогі

Ці мае права спажывец вярнуць на працягу 14 дзён у магазін плітку на падлогу, якая не спатрэбілася? Калі мае, але прадавец адмаўляецца прымаць тавар, то куды трэба звяртацца за абаронай сваіх правоў?

Віктар САДОЎСКІ, г.Столін.

– Плітка для падлогі назад не прымаецца.

Ці можна абмяняць фарбу?

Ці можна абмяняць альбо вярнуць у магазін (купляла на рынку) фарбу, якая не падышла па колеры? Упакоўка не парушана.

Таццяна СТАНКЕВІЧ, г.Валожын.

– Нельга.

Не знайшла тавар, які рэкламавалі

З рэкламы даведалася, што ў гіпермаркеце прадаецца на акцыі па добрай цане аліўкавы алей. Прыехала ў гэты магазін праз увесь горад, але аказалася, што тавару ўжо няма. Сказалі, што, маўляў, ужо прадалі, хаця да заканчэння акцыі засталося яшчэ два дні. Як паступаць у такой сітуацыі?

Алена ВАСІЛЕВІЧ, Мінск.

– Пакіньце запіс у Кнізе заўваг і прапаноў.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

Як маладая іспанка пасябравала з Максімам Багдановічам

Як паведамлялася, у Іспаніі прайшла прэзентацыя перакладаў Максіма Багдановіча на іспанскую мову. У мерапрыемстве прынялі ўдзел міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей і пасол нашай краіны ў Францыі і Іспаніі па сумяшчальніцтве Павел Латушка. Перакладчыца – Анхэля Эспіноза, маладая іспанка, магістар Варшаўскага ўніверсітэта, якая цудоўна валодае беларускай мовай і піша на ёй вершы.

Мы паразмаўлялі з ёй пра сустрэчу, пераклады і перспектывы беларускага мастацтва і яго падтрымку беларускімі ўладамі.

– Анхэля, як прайшла прэзентацыя, якая была рэакцыя публікі? Наколькі іспанская аўдыторыя зацікаўлена беларускай творчасцю?

– Зала была поўная, думаю, усім спадабалася. Я падпісала многа кніг, а гэта значыць, што яны карысталіся попытам, публіка іх набывала. Сярод прысутных былі і прадстаўнікі беларускай дыяспары, і мясцовыя жыхары.

– Хто ладзіў імпрэзу?

– Іспанскае выдавецтва Ediciones irreverentes, але праект падтрымала беларуская амбасада ў Мадрыдзе, якая адчынілася толькі ў снежні. Выдавецтва, са свайго боку, запрасіла вялікага іспанскага паэта і перакладчыка Луіса Альберта дэ Куэнка (Luis Alberto de Cuenca), былога дзяржаўнага сакратара культуры.

– На вашу думку, падобныя сустрэчы з афіцыйнымі прадстаўнікамі спрыяюць творчасці?

– Вядома ж. Добра, калі афіцыйныя асобы падтрымліваюць культуру і сваёй прысутнасцю, і фінансава, як было ў гэтым выпадку. І Макей, і Латушка размаўлялі на беларускай мове, і выказалі вельмі правільную, як мне здаецца, думку: "Палітычныя адносіны паміж краінамі могуць быць турбулентнымі, але літаратура і культура, асабліва такі геній, як М.Багдановіч, – вечныя, і яны збліжаюць людзей"

– Якія твае любімыя беларускія творы? Ці плануеш надалей займацца перакладамі?

– Любімых твораў так многа, што цяжка нешта канкрэтнае назваць. Вось планую перакласці вядомы твор Яна Баршчэўскага "Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях".

Францішак ЦЯРЭШКА.

СТИХИЯ

12 португальцев спаслись от пожара в баке с водой

Страшные пожары выжигают центральные районы Португалии и уже унесли более 60 жизней. Люди попадают в огненные ловушки, из которых мало шансов вырваться. Би-Би-Си рассказывает о некоторых схватках с огнем. Вот фрагменты этой борьбы.

12 жителей одной деревни провели в баке с водой больше шести часов, пока огонь не отступил. «Иначе бы мы все погибли», – сказал один из выживших.

Идея спрятаться в цистерне пришла в голову Марии ду Сеу Силва в момент, когда она поняла, что не может вывезти 85-летнюю маму из деревни Нодейриньо в одном из наиболее пострадавших от огня районов.

«В машину она забраться не смогла и сказала мне: «Оставь меня тут на полу умирать», – приводит рассказ Марии газета Correio da Manhã. – Вот мы с сыном ее сюда и затащили».

В баке удалось спрятать и 81-летнего отца Марии. Ветер и огонь были такой силы, что крыши срывало с домов. «Точно как в фильме ужасов», – сказала она.

Рассказывает второй выживший:

– Мы оказались в огненной ловушке в деревне Мо-Гранде, недалеко от автодороги IC8.

Пока поднимались по горной дороге, на наших глазах пожар перекинулся с одной части ущелья на другую. Мы оказались окруженные огнем. Ветер забрасывал машину горящими ветками, языки пламени приближались, и мы все сильней чувствовали жар, останавливаться было нельзя. И ехать тоже. Вокруг все пылает. Местные рыдают, мы рыдаем, кругом адское пекло, огонь стремительно наступает. И – темнота. Кругом огонь и темень.

Мы увидели человека, который свой дом засыпал песком, создавая защиту от огня. Они вдвоем там с матерью внутри прятались и пустили нас, человек десять. Если бы не они, мы бы все погибли.

У НИХ

Парад женских шляпок в Аскоте

Королевские скачки в Аскоте – долгожданное событие любителей конного спорта и моды всего мира. А для британской королевской семьи – это одно из главных событий в летнем календаре.

Сигнал к началу многодневного мероприятия дала королева. В первый день скачек Елизавета II и другие члены королевской семьи прибыли в открытых экипажах из Виндзорского замка, расположенного всего в 11 километрах от Аскота. Эта традиция королевской процессии началась еще в 1825 году.

Несмотря на то, что строгие правила задают определенные рамки для гостей мероприятия, на причудливость женских шляпок они не распространяются. Пожелание одно, и то формальное: чтобы головной убор был не менее 10 см в диаметре.

Шляпки на фестивале, посвященном королевским скачкам в Аскоте, – способ самовыражения для их обладательниц. Они могут быть самых разных форм и стилей, для их изготовления могут использоваться самые разные материалы. Излюбленными элементами в дизайне женского головного убора традиционно являются перья и цветы.

Загадочность образу поможет придать вуаль – еще один излюбленный компонент дизайна шляпок для утонченных барышень. Такая шляпка ни в коем случае не оставит свою обладательницу без внимания: таинственность только притягивает, и девушки об этом не забывают.

То, каким образом обыгрываются разные элементы в концепции шляпки, зависит лишь от полета фантазии ее хозяйки. Гостьи прибегают к всевозможным способам выделиться на фоне окружающих.

Причудливость форм шляпок, красовавшихся на открытии королевских скачек, поражает воображение.

Королевские скачки в Аскоте можно называть парадом женских головных уборов. В этом видится удачная попытка создать гармоничный образ, а именно – разбавить весьма строгие и официальные наряды невероятными идеями творческих дам, которые можно успешно реализовать в головном уборе.

Андрей РУСАКОВИЧ.

СТИЛЬ ЖИЗНИ

Обувь для джентльменов

Туфли и ботинки, изготовленные в мастерской Ханса-Йоахима Фаука, можно носить 30 лет и дольше.

Самый главный элемент в одежде джентльмена – это обувь, убежден Ханс-Йоахим Фаук. Именно обувь, как никакая другая часть туалета, способна подчеркнуть элегантность и достаток их владельца.

А какая обувь особенно выделит индивидуальность и стильность мужчины? Конечно, туфли ручной работы, выполненные индивидуально по ноге заказчика, и на сто процентов отвечающие его вкусу.

Ханс-Йоахим Фаук знает толк в мужской обуви. Он – один из немногих сапожников Германии, которые делают эксклюзивную обувь на заказ. Среди его клиентов – не только немцы, но и множество иностранцев, в том числе из США и России. Имена их Ханс-Йоахим Фаук не раскрывает.

Дорогая и надежная

Семидесятилетний Ханс-Йоахим Фаук является одним из лучших и самых дорогих сапожников Германии. Он изготовляет обувь из самой лучшей кожи и работает над каждой парой несколько месяцев. Естественно, цена у его обуви соответствующая. Пара туфель, выполненная в мастерской Фаука, стоит от 3500 до 4000 тысяч евро. Но если за такой обувью правильно ухаживать, она прослужит своему владельцу до тридцати лет и даже более.

Мастерская Ханса-Йоахима Фаука находится в городе Ноймюнстере на севере Германии. Он не дожидается, когда клиенты приедут к нему, а колесит на своем автомобиле по всей Германии, встречаясь с заказчиками в лучших отелях, эксклюзивных магазинах мужской одежды и у дорогих портных. В год так «наматываются» до 80 тысяч километров и достаточно заказов.

Трудоемкий и долгий процесс

На производство одной пары туфель в его мастерской уходит 50 часов чистого рабочего времени. К нему следует прибавить еще дни и недели, когда изделия находятся в состоянии покоя, чтобы кожа могла принять необходимую форму. Поскольку при изготовлении обуви используются специальный клей и вода, которые, как известно, очень плохо взаимодействуют друг с другом, каждая операция с их использованием является отдельным этапом производства, на который требуется соответствующее время. Ну а потом и краске надо дать как следует высохнуть. Конечно, время уходит и на примерки. Так что с момента заказа до доставки обуви клиенту проходит около полугода. Упаковка для новеньких ботинок под стать содержимому: мешочек из шерсти и кашемира. Плюс всякие мелочи: подходящие формодержатели, французский обувной крем и мягкая щетка для полировки обуви.

Современная классика

Первый шаг в изготовлении новой пары обуви – создание колодки, модели стопы из дерева. Ее делают не у Фаука, а в другой мастерской, тоже в Германии. Колодка служит основой для изготовления пробной пары, которая внешне мало чем похожа на конечный продукт. У нее одна задача: с точностью до миллиметра подогнать колодку так, чтобы обувь потом сидела на ноге, как влитая.

Более тысячи пар индивидуальных колодок хранятся у Ханса-Йоахима Фаука. Некоторые из его клиентов заказывают десятки пар. Другие покупают всего одну, которую носят 20 лет, отдавая время от времени в ремонт Фауку.

Конечно, есть у мастера и готовые туфли-образцы. Тщательно отполированные, они стоят на полке напротив письменного стола в его офисе. У них звучные английские названия: Full Brogues, Half Brogues, Oxford, Derby и классические цвета: черный, коричневый, бордо или «коньяк». Их форма и цвета практически не изменились за последние 100 лет.

Карьера мастера

Производить туфли высочайшего качества Фаук научился в Швейцарии на фирме Bally, одной из самых известных в мире по производству обуви. Поначалу молодой сапожник, только что закончивший обучение, планировал проработать в Швейцарии всего год, а остался на девять лет. Талант молодого мастера там заметили, и он стал правой рукой своего шефа, руководил некоторыми отделами фирмы. Но, в конце концов, все же вернулся в Германию.

В Ноймюнстере он открыл обувную мастерскую. Пришлось начинать с нуля. И лишь в конце 1980-х годов, десять лет спустя после возвращения из Швейцарии, Фаук стал изготовлять модельную обувь, которая сегодня известна далеко за пределами Германии.

DW.

ПОЗИЦИЯ

«Альянс доверия» Макрона

Президент Франции Эммануэль Макрон заявил, что хочет создать «альянс доверия» с Германией и вместе дать новый импульс идее единой Европы. «Я бы хотел, чтобы мы вернулись к тому духу сотрудничества, который был между Франсуа Миттераном и Гельмутом Колем», – сказал он в интервью ряду СМИ, в том числе газете Süddeutsche Zeitung.

Иначе Евросоюзу угрожает распад, сказал он. «Вопрос в том, будет ли Европа защищать свои основные ценности, который она десятилетиями распространяет по всему миру, или она отойдет назад из-за усиления нелиберальных демократий и авторитарных режимов».

Одновременно он раскритиковал «некоторых лидеров» стран Восточной Европы за их циничный подход к Евросоюзу. «Он служит им для распределения денег – без того, чтобы уважать его ценности. Европа – не супермаркет, а общность судеб», – подчеркнул Макрон.

КОРОТКО

Жара в Великобритании и Франции

Позавчерашний день в Великобритании стал самым жарким за более чем 40 лет. В аэропорту Хитроу в среду была зафиксирована температура 33,9 градуса по Цельсию, что превышает самое высокое значение, отмеченное в этой точке 30 июня 1995 года, – 33,8 градуса.

Жарко и во Франции. На территории страны температура достигает 36 градусов, а в Париже поднялась до 42.

Аэропорт Назарбаева

Международный аэропорт Астана получил имя президента Казахстана Нурсултана Назарбаева.

Несмотря на нежелание Назарбаева встречать свое имя на каждом шагу, в прошлом году Национальный банк Казахстана устроил торжественную презентацию новой банкноты номиналом в 10 тысяч тенге с портретом действующего президента.

На побережье США обрушился шторм «Синди»

Тропический шторм «Синди» обрушился на побережье Луизианы и далее – на Алабаму.

Он принес с собой ливни – в некоторых районах до 30 сантиметров осадков, шквальный ветер и даже водяные смерчи. Пляжи Флориды опустели, и миллионы жителей побережья – от Флориды до Техаса – вынуждены ежечасно следить за последними прогнозами синоптиков.

Власти прибрежных штатов призывают население подготовиться к экстремальным погодным условиям.

СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

100 гадоў Усебеларускаму з'езду

Першая сусветная вайна, рэвалюцыя прывялі да развалу Расійскай імперыі, што спрыяла нацыянальнаму самавызначэнню народаў, у тым ліку і беларускага. У кастрычніку 1917 года ў Менску была створана Вялікая Беларуская рада, якая разам з Цэнтральнай беларускай вайсковай радай і беларускім выканаўчым камітэтам Заходняга фронту звярнулася з адозвай да беларускага народа – прыслаць 5 снежня 1917 года дэлегатаў у Менск на Усебеларускі з'езд.

Адначасова Беларускі абласны камітэт пры Усерасійскім савеце сялянскіх дэпутатаў у Петраградзе таксама прапанаваў "надзвычайны беларускі з'езд".

Беларуская народная грамада ў Маскве, распрацаваўшы сваю схему арганізацыі ўлады ў Беларусі, збіралася правесці выбары ў Беларускую краёвую думу, але пазней далучылася да працы менскага і петраградскага цэнтраў. Краёвае арганізацыйнае бюро, якое ўтварылася ў лістападзе 1917 года ў Менску, таксама выступіла ініцыятарам Усебеларускага з'езда ў самым канцы снежня.

Нарэшце галоўная праца па падрыхтоўцы да з'езда сканцэнтравалася ў Вялікай беларускай радзе (Менск) і Беларускім абласным камітэце (Петраград), паміж якімі разгарнуліся вострыя спрэчкі і саперніцтва. Калі першая прапанавала накіраваць дэлегатаў 5 снежня ў Менск, дык другая – паміж 10 і 15 снежня ў Рагачоў. У атмасферы недаверу і ўзаемнай падазронасці ў Менску і Петраградзе сустракаліся прадстаўнікі зацікаўленых бакоў, каб выпрацаваць супольны план падрыхтоўкі з'езда. Дзеля агульнанацыянальных інтарэсаў паступова намячалася збліжэнне іх пазіцый.

Калі з месцам правядзення з'езда – сталіца Беларусі Менск – дамовіліся, дык наконт пачатку "абласнікі" (петраградцы) цвёрда настойвалі толькі на 15 снежня. Яны адцягвалі пачатак з'езда, бо спадзяваліся атрымаць ад бальшавіцкіх улад фінансавую падтрымку, якой вельмі не хапала для правядзення з'езда.

2 снежня Савет народных камісараў пад старшынствам У.І.Леніна пастанавіў выдзеліць Беларускаму абласному камітэту 50 тыс. рублёў для арганізацыі з'езда. Такі крок бальшавікоў тлумачыцца складанымі палітычнымі абставінамі. У Брэсце пачыналіся мірныя перамовы выхаду Расіі з вайны. Бальшавіцкі ўрад падкрэсліваў сваю прыхільнасць да дэмакратычных прынцыпаў, праводзіў палітычныя манеўры з мэтай раскалоць у сялянскую і нацыянальную дэмакратыю, пасварыць "радаўцаў" і "абласнікоў", але пакуль што не асмельваўся пакончыць з беларускай праблемай сілавымі метадамі.

5 снежня 1917 года ў Менск пачалі з'язджацца прадстаўнікі арганізацый па запрашэнні Вялікай беларускай рады, а 7 снежня было ўжо 500 чалавек з вырашальным голасам і 20 – з дарадчым. Многія дэлегаты патрабавалі не цягнуць з афіцыйным адкрыццём з'езда да 15 снежня, а зрабіць гэта ўжо ўвечары 7 снежня. У Менскім гарадскім тэатры паміж 20 гадзінамі 45 хвілінамі 7 снежня і першай гадзінай ночы 8 снежня пачалося пасяджэнне, якое адкрыў урачыстымі словамі С.Рак-Міхайлоўскі, якія закончыў воклічам: "Няхай жыве вольная Беларусь!" Дэлегатаў уразілі беларускія гімны ў выкананні хору, апранутага ў нацыянальныя строі. 9 снежня быў выбраны прэзідыум у складзе 15 чалавек на чале з С.Рак-Міхайлоўскім. Ганаровымі старшынямі з'езда выбралі рэвалюцыянера-народніка А.Бонч-Асмалоўскага і акадэміка Я.Карскага. Пачалося фарміраванне секцый і камісій.

З прыездам у Менск Беларускага абласнога камітэта і яго прыхільнікаў узнікалі вострыя канфлікты, якія прыводзілі амаль да расколу. Але перамаглі цяжкія крокі насустрач у імя агульнанацыянальнага адзінства. 14 снежня з'езд выбраў новы прэзідыум на чале з Я.Серадой. Для аператыўнага разгляду палітычных пытанняў была сфарміравана Рада з'езда ў складзе 60 чалавек. Ад 5 да 17 снежня мандатная камісія (старшыня П.Крачэўскі) выдала 1872 мандаты, у тым ліку 1167 – з правам вырашальнага голасу і 705 – з правам дарадчага.

Перамовы ў Брэсце без удзелу беларусаў выклікалі апаску ў захаванні цэласнасці тэрыторыі Беларусі, і таму неабходна было закласці асновы дзяржаўнасці. 15–17 снежня на з'ездзе разгарнуліся вельмі вострыя спрэчкі: "радаўцы" выступалі за абвяшчэнне Беларусі незалежнай рэспублікай, "абласнікі" – толькі ў складзе федэратыўнай Расіі. Нарэшце выпрацавалі кампрамісную формулу, па якой умацоўваецца права на самавызначэнне Беларускай рэспублікі, утвараецца орган краёвай улады ў асобе Усебеларускага Савета сялянскіх, салдацкіх і рабочых дэпутатаў – аўтаномнае кіраванне ў агульнарасійскай супольнасці народаў і краёў.

Паколькі лінія бальшавікоў на раскол правалілася, яны ноччу з 17 на 18 снежня 1918 года ўзброенымі салдатамі на чале з п'яным начальнікам Менскага гарнізона М.Крывашэіным і членам СНК Заходняй вобласці і фронту Л.Рэзаўскім гвалтоўна разагналі з'езд, а членаў прэзідыума і некаторых дэлегатаў нават арыштавалі (дасканала і глыбока ўсе гэтыя падзеі разгледзіў Станіслаў Рудовіч у кнізе "Час выбару: Праблема самавызначэння Беларусі ў 1917 годзе". Мн.: "Тэхналогія", 2001. – 201 с.)

Усебеларускі з'езд 1917 года – першы ў гісторыі агульнанацыянальны форум беларусаў, які дазволіў атрымаць аўтаномную сістэму кіравання краем. Ён стаў падмуркам абвяшчэння 25 сакавіка 1918 года нацыянальнымі дэмакратамі-адраджэнцамі утварэння Беларускай Народнай Рэспублікі як вольнай і незалежнай дзяржавы.

У 1922 годзе ў віленскім тыднёвым часопісе "Беларускі звон" ад 1 верасня з'явілася апавяданне "Усебеларускі з'езд 1917 года", падпісанае псеўданімам "Я.С.". Толькі пасля вяртання імя і твораў рэпрэсаванага пісьменніка стала вядома, што аўтар гэтага апавядання – Максім Гарэцкі, а яно было зноў апублікавана ў кнізе "Творы" (Мн.: "Мастацкая літаратура", 1990. – 128–132 с.). У "Спісе маіх твораў", зробленым у ліпені 1928 года, М.Гарэцкі пазначыў "Усебеларускі з'езд 1917 года" як адзін з пунктаў плана да аповесці "Дзве душы". Аўтар тады меў намер перапрацаваць гэты твор.

М.Гарэцкі вельмі праўдзіва і дасканала асвяціў шэраг яркіх падзей і агульны настрой з'езда. Пісьменнік у той час жыў у Смаленску, і лічылася, што ён на з'ездзе не прысутнічаў. Але адкуль М.Гарэцкі так падрабязна мог ведаць пра тыя падзеі, як быццам сам іх бачыў? Магчыма, права Зоська Верас, якая сцвярджала, што на з'ездзе бачыла сярод прысутных Максіма Гарэцкага, аб чым у 2010 годзе паведаміў Уладзімір Содаль, які спаслаўся на адзін з лістоў Зоські Верас да яго, дзе ўзгадвала пра Усебеларускі з'езд 1917 года.

Радзім ГАРЭЦКІ, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Народная Воля http://www.nv-online.info 23 ЧЭРВЕНЯ 2017 г.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26 ИЮНЯ

ВТОРНИК, 27 ИЮНЯ

СРЕДА, 28 ИЮНЯ

ЧЕТВЕРГ, 29 ИЮНЯ

Народная Воля http://www.nv-online.info 23 ЧЭРВЕНЯ 2017 г.

ПЯТНИЦА, 30 ИЮНЯ

СУББОТА, 1 ИЮЛЯ

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 2 ИЮЛЯ

СЦЭНА

Ювелір і каралева

Перад прэм'ерай у любым тэатры як звычайна ўсё на дыбы: па два прагоны на дзень і няма жадання марнаваць эмоцыі на староннія размовы. Але Аляксандр Гарцуеў, запрошаны рэжысёр-пастаноўшчык новага спектакля «Юбілей ювеліра», што рыхтуецца як заключны акорд Купалаўскім тэатрам да канца сезона, дазволіў сабе сустрэчу з журналістам. Хоць быў строгім і засяроджаным.

– Як ішла праца?

– Хутка, два месяцы. Тэатр запрасіў мяне паставіць п'есу для акцёраў старэйшага ўзросту і вызначыў тэрмін. Ад яго і танцавалі: у маі было нават па дзве рэпетыцыі на дзень.

– Пажылыя акцёры вытрымліваюць напружанне? Дзве гадзіны – чаканне смерці. Тут на адной тэхніцы не выедзеш, трэба выкладвацца па поўнай.

– З узростам якраз іграць сыход з жыцця лягчэй. Тым больш акцёры – людзі, гатовыя да ўсяго.

– Якое пачуццё ахоплівае вас зараз, перад прэм'ерай? Акрамя нармальнага хвалявання, вядома. Вы не памыліліся з п'есай?

– Яна цёплая, чалавечная, а я люблю такую драматургію – пра людзей. Хтосьці скажа пра архаічнасць, кансерватызм, але спектакль павінен кранаць. Мяне якраз палохае імкненне сучаснага тэатра да вынаходлівасці, наўмыснасці. Вядома, тэатр заўсёды мяняў форму, шукаў новыя стылі, мяняў тэндэнцыі, але апошнія 500 гадоў заставаўся на прынцыпах гуманізму. А новаму пакаленню тэатральных людзей здаецца, што ад гуманізму трэба якраз хутчэй пазбавіцца. Я назіраю жорсткасць, халоднасць і злосць.

– А вы не блытаеце гэтыя якасці проста з эпатажнасцю? Зразумела: маладосць аддае перавагу яркай тэатральнасці.

– Яркасці і бессэнсоўнасці. Пытаешся: «Гэта пра што?» – «Ды не пра што! Гэта – прыкольна!» Яно мне ўжо косткай у горле – гэта «прыкольна». А цябе асабіста што кранае? Ты – задумваешся? Перажываеш, спагадаеш, выходзіш пасля спектакля іншым? А то знайшлі крытэрый – прыкольна. Ён мяне проста раз'юшвае. «Юбілей ювеліра» – гэта добры рэалізм. З элементамі містыкі, вядома. Тым не менш дыхтоўны, бытавы.

– Ведаеце, як паставіў «Юбілей ювеліра» Багамолаў у Маскве ў МХТ імя Чэхава? Многія рэплікі герояў даваліся ў цітрах на экране.

– Чытаў, глядзеў крыху па тэлевізары. Мяне гэта, па праўдзе кажучы, напалохала...

– На афішы стаіць падзагаловак – меладрама элегантнага ўзросту.

– Так, не толькі перамогі, але і ўзрост бывае элегантным. Што важна ў гэтай п'есе? Чалавек 60 гадоў пражыў з адной-адзінай марай – сустрэць англійскую каралеву. Такую сустрэчу яна паабяцала сама. Герой спектакля высушыў свае адносіны з жонкай, разбурыў фірму, у якой працаваў, – краў брыльянты, каб зрабіць каралеве кальe... Добра, калі гэты выпадак быў на самай справе, нават калі каралева калісьці паабяцала прыйсці на яго 90-годдзе... Але ці мала што чалавек мог сказаць у 20 гадоў! Зрэшты, я сякія-такія свае абяцанні з той пары трымаю цвёрда.

– Стаць галоўным рэжысёрам, напрыклад, абяцалі сабе ў 20 гадоў?

– Не, гэта былі не меркантыльныя, не кар'ерныя абяцанкі самому сабе. Я кажу пра пэўныя жыццёвыя каштоўнасці – ім я не змяніў.

– Але вы спачуваеце свайму герою? Ці ўсё ж такі тонка высмейваеце яго?

– Не, не высмейваю. Я яго разумею. Жыве малады чалавек і раптам выпадкова трапляе ў казку – у палац. І размаўляе з каралевай. Ім авалодвае ідэя-фікс. І гэта вызначае яго жыццё.

– Так ювелір дачакаўся высокага візіту?

– Усё вам раскажы загадзя. Пра каралеву – не скажу, але аўтар п'есы, англійскі драматург Нікола МакОліф, можа прыехаць у Мінск, перамовы з ёй вяліся.

Алена МАЛОЧКА.
Фота Віктара ГІЛІЦКАГА.
Kp.by

АСАБІСТАЕ

«Заехаў да малых на пару дзён»

Такі подпіс пад фота з дачкой Эміліяй зрабіў вядомы беларускі выканаўца Макс Корж.

На пачатку чэрвеня Макс паспеў даць два канцэрты – у Чалябінску і Уфе. У гэты ж самы час ягоная жонка Таццяна з дачкой Эміліяй накіраваліся ў турэцкую Анталію на адпачынак. Але сумаваць без любімага чалавека доўга не прыйшлося. У сваім працоўным графіку Макс знайшоў некалькі дзён, каб злятаць у Турцыю да сям'і. А кранальнае фота, якое выклаў у Інстаграм, падпісаў: "Заехаў да малых на пару дзён". Малымі ён называе дачку і жонку. Дарэчы, у Анталіі адпачываюць таксама бацькі Макса і яго жонкі.

Макс і Таццяна пабраліся шлюбам у 2014 годзе.

"Мы з Танюшкай ведалі даўно адзін аднаго, – дзяліўся асабістым спявак. – Яна таксама з Лунінца, але мець зносіны пачалі ў Мінску, жылі разам 4 гады... Потым, калі я пачаў працаваць над творчым развіццём, падумаў, што калі не аформлю адносіны з каханым чалавекам, магу страціць. Спалохаўся...

Мая жонка падтрымлівае мяне кожную хвіліну, перажывае больш, чым я, за маю творчасць. На яе вачах усё адбывалася, таму яна да майго ад'езду ставіцца спакойна. І потым, мы ўвесь час на сувязі".

Ганна ГАНЧАРЫК.

АСОБА

ГІТАРЫСТ

Павел Кухта – музыкант унікальны. У свае 32 гады – самы вядомы беларускі гітарыст у свеце і адзін з самых тытулаваных салістаў нашай філармоніі. Многія яго конкурсныя перамогі станавіліся сапраўднай сенсацыяй у музычным свеце. Напрыклад, Міжнародны конкурс Гітарнай асацыяцыі Амерыкі GFA: заняць там места – усё роўна што зляцаць у космас. Дарэчы, Кухта першы і пакуль што адзіны беларускі гітарыст, якому скарылася гэтая музычная вышыня.

– Паша, ёсць конкурсы, дзе вы яшчэ не бывалі?

– Ёсць, праўда, на самых прэстыжных я ўжо выступаў. Але конкурсная тэма для мяне яшчэ актуальная. Чым больш ездзіш, тым больш у цябе магчымасцяў, сувязяў, прапаноў. Скажам, на конкурсе ў Германіі я выйграў запіс дыска на лэйбле Naxos. У сферы класічнай музыкі ён адзін з самых вядомых і прэстыжных. У Канадзе за два дні мы зрабілі альбом, які я, у прынцыпе, задаволены. Дарэчы, на гэтым лэйбле не запісваўся яшчэ ні адзін беларус.

– Скажыце, калі ласка, чым вас так вабіць спаборніцтва ў музыцы?

– Проста гэта яшчэ адна магчымасць даказаць сабе, што ты ў форме. Што ты можаш развівацца, іграць новую праграму. Ды і ўвогуле, трэба ездзіць, ведаць, што адбываецца навокал, параўноўваць сябе. Калі чалавек аб'ектыўны і адэкватны, ад конкурсу ён атрымае толькі станоўчы эфект, незалежна ад выніку.

– А ці заўсёды вынік справядлівы?

– Нюансы, канешне, ёсць. Немалаважна, у каго ты вучышся. Вельмі важна, хто сядзіць у камісіі. Калі твор, з якім ты выступаеш, іграе хто-небудзь з журы – лічы, што шанцаў на перамогу ноль. Табе проста не дадуць прайсці ў наступны тур, ты заўсёды будзеш іграць не так, як гэта робіць той, хто ставіць табе адзнаку. Таму несправядлівасць, вядома, ёсць. Ды і, у прынцыпе, конкурс – гэта фартуна. У мяне таксама здараліся чорныя перыяды, пралятаў раз за разам. Але рукі ніколі не апускаў.

Беларусь без… гітарнага руху

– З такім досведам няўжо не думалі рэалізаваць які-небудзь цікавы праект дома, у Беларусі?

– Такія думкі былі і ёсць. Але пакуль што я толькі спрабую сябе ў "арганізатарскім" жанры, абрастаю сувязямі, назапашваю вопыт. Сапраўды, гітарных конкурсаў у Беларусі вельмі мала, а сур'ёзнага спаборніцтва міжнароднага ўзроўню ўвогуле няма, і гэта вялікая праблема. У той жа Польшчы ледзь не ў кожным горадзе ёсць гітарны фестываль ці конкурс…

– Многія нашы таленавітыя музыканты едуць вучыцца за мяжу… Дарэчы, вы гэтага не зрабілі. Чаму?

– У нашай Акадэміі музыкі я вучыўся ў Яўгена Грыдзюшкі. Паверце, гэта педагог як мінімум еўрапейскага ўзроўню. Тым больш ніхто мне не забараняў ездзіць на замежныя курсы і майстар-класы. Ну а чаму я пасля вучобы не з'ехаў? Ведаеце, калі я кажу сваім еўрапейскім калегам, што працую салістам дзяржаўнай філармоніі, яны страшна здзіўляюцца. На Захадзе гітарысты могуць пра гэта толькі марыць. Вы ж, напэўна, ніколі не сустракалі гітарыста-саліста Берлінскай ці Венскай філармоніі?

Мама – самы строгі крытык

– Павел, кажуць, што раяль – кароль інструментаў, скрыпка – каралева. А гітара?

– Прынцэса! І вельмі, дарэчы, капрызная. Яна не даруе тым, хто мала займаецца і мала думае. На гітары немагчыма схавацца за эфектныя позы. Галоўнае – сутнасць. Дарэчы, менавіта таму я люблю слухаць сталых музыкантаў. Гэта абсалютна іншы ўзровень мыслення і інтэлектуальнага развіцця.

– Якія ў дзяцінстве былі створаны ўмовы, каб ваш талент раскрыўся?

– Думаю, што ўсё ідзе ад сям'і. Мая мама – прафесійны музыкант. Яна і адвяла мяне ў музычную школу. Далей, вядома, былі педагогі, якія зацікавілі, але ўсё роўна, бацькоўскае атачэнне вельмі важна. Мама, дарэчы, самы строгі крытык. Заўсёды хваліюся, калі яна прыходзіць на мае канцэрты.

– А дзяцінства ў вас было?

– Вы пра гэтыя страшылкі, калі бацькі прымушаюць сваіх дзяцей займацца па 10 гадзін у суткі? Не, дзякуй Богу, дзяцінства ў мяне ніхто не забіраў. Я быў звычайным дзіцём і толькі пазней, у юнацтве, калі свядома вырашыў стаць музыкантам, выпаў з рэальнага жыцця. Для мяне існавала толькі гітара.

– Сёння вы не толькі выступаеце, але і выкладаеце. Як вам роля настаўніка?

– Данесці да вучня сваю думку і займець з гэтага нейкія вынікі вельмі няпроста. Некаторы час я выкладаў у Музычным каледжы Глінкі, цяпер працую пераважна з дзецьмі, у школе. Для мяне гэта новы досвед. Прыемна ў нейкім сэнсе пачынаць з нуля, а не выпраўляць чужыя педагагічныя памылкі.

Праблем з суседзямі пакуль не было

– Паша, а колькі трэба займацца музыканту вашага ўзроўню?

– Зараз я іграю мінімум чатыры гадзіны ў дзень. Увогуле, усё вельмі індывідуальна. Аднаму будзе дастаткова і дзвюх гадзін, а другому не хопіць і пяці, каб камфортна адчуваць сябе на сцэне.

– Вялікая музыка – як вялікі спорт. Вы ж амаль усе з прафесійнымі захворваннямі…

– Практычна ўсе гітарысты маюць сур'ёзныя праблемы са спінай. Але самае страшнае, калі пачынаюцца праблемы з рукамі. Тады можна развітацца з прафесіяй. Я ведаю некалькі такіх прыкладаў, і гэта, канешне, трагедыя.

– Колькі ў вас зараз гітар?

– У мяне некалькі інструментаў, але "ў рабоце" пераважна дзве гітары. Адна – фабрычная, з Аўстраліі. Другая – польскага майстра. Вельмі важна, каб у прафесійнага музыканта быў не адзін інструмент. Бывае, што вуха "замыльваецца", з'яўляецца нейкі дыскамфорт. Тады толькі адна парада – памяняць гітару.

– Але сёння для некаторых добры інструмент – недасяжная мара…

– Думаю, многія мае калегі памятаюць, як іх бацькі збіралі грошы на першы прафесійны інструмент. І ўсё ж такі нармальную гітару пажадана мець з дзяцінства, трэба адразу прывыкаць да добрага гуку, а не змагацца з кітайскім ДСП. Вядома, ёсць інструменты і па 20, і па 30 тысяч долараў. Але гэта нейкая фантастыка. На цалкам нармальную гітару кошты пачынаюцца прыкладна ад пяці тысяч еўра. Дарэчы, знайсці свой інструмент нават сярод дарагіх – вялікая ўдача.

Аліна СТРАШКЕВІЧ.

ВЕРНИСАЖ

Летающий фотограф

Гродненский фотохудожник Александр Лосминский открыл персональную выставку в Москве, в Деловом и культурном комплексе посольства Беларуси. Он представил публике 50 фотографий – «Гродненская земля с высоты птичьего полета». Этот проект занял у мастера семь лет жизни.

Наш белорусский пейзаж не бросок: квадраты полей, спокойные русла рек, ровные стрелы дорог, обсаженных старыми-престарыми березами. Но если подняться в небо, открывается иная, может быть, истинная красота земли. Гродненский фотохудожник Александр Лосминский совершил 21 воздушный полет, чтобы снять пейзажи родной Гродненщины. «Мой воздушный архив – моя гордость. Несколько лет я искал любую возможность, чтобы снимать с воздуха: у меня был план облететь все самые интересные уголки Гродненщины и запечатлеть на камеру 17 неповторимых чудес – столько в нашей области районов с их памятниками архитектуры и природными красотами», – признается фотомастер.

Александр Лосминский – автор более 20 книг и альбомов. Он руководит народным фотоклубом Гродно.

Елена КИРЕЕВА.

РЭГІЁН

Курсы кітайскай мовы з'явяцца ў Полацку

Заняткі будуць праходзіць на базе мясцовага ўніверсітэта.

Паміж Полацкім дзяржаўным універсітэтам і Інстытутам Канфуцыя (Ханьбань) падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве. У рамках дамоўленасцей у ПДУ пачнуць выкладаць кітайскую мову.

Заняткі будуць праводзіць педагогі з Кітая.

– У першы год працы цана курсаў складзе 140 рублёў за семестр, – паведамілі «Народнай Волі» ў ПДУ. – *Для супрацоўнікаў і студэнтаў універсітэта прадугледжана зніжка – 25 працэнтаў. Заняткі плануюць праводзіць 2 разы на тыдзень па тры акадэмічныя гадзіны. Цяпер мы фарміруем спісы жадаючых навучацца.*

Курсы кітайскай мовы пачнуць працу з 1 кастрычніка.

Раман ВАСІЛЬЕЎ.

Матацыкліст, які разбіўся ў Наваполацку, неаднаразова парушаў ПДР

Пра гэтую жудасную аварыю напачатку тыдня паведамалі амаль усе СМІ. І, безумоўна, многія спачувалі: загінуў малады, 30-гадовы Аляксей Давідаў, работнік наваполацкага НПЗ. Недарэчная смерць. Асірацелыя бацькі…

Але ж пасля ДТЗ, а кіроўца страціў кантроль над матацыклам «Хонда» на Т-вобразным перакрыжаванні і і ўрэзаўся ў сцяну завода «Палімір», высветлілася, што хуткасць матацыкла была значна перавышаная. Больш за тое, падчас разбіральніцтва стала вядома, што кіроўца каля 30 разоў прыцягваўся да адказнасці за парушэнне правілаў дарожнага руху, сярод якіх ёсць і перавышэнне хуткасці, а яго матацыкл быў без тэхагляду.

Васіль КОРЗУН.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

«Без веры хваробу не пераможаш…»

*Карэспандэнт "Народнай Волі" пабываў у гасцях у 84-гадовай **Яўгеніі Паўлаўны ДЗЕНІСЕВІЧ**, якая ўжо больш за 40 гадоў лечыць людзей малітвамі.*

…Дом Яўгеніі Паўлаўны знаходзіцца на ўскраіне Мінска. Па дамоўленасці мяне чакае яна і яе сваячка, якая часам дапамагае даглядаць за сталай жанчынай. Адзін з пакояў нагадвае міні-царкву – крыж ад падлогі да столі, паўсюль на сценах іконы, алтар для малітваў. У пакойчыку, дзе мы размаўляем, таксама – іконы, святая вада, царкоўныя кнігі. Убачыўшы фотаапарат, бабуля адразу папярэджвае: "Фатаграфаваць мяне нельга, боская ласка сыдзе". І пачынае з успамінаў пра дзяцінства…

– Нарадзілася я ў вёсцы Куляшы Івацэвіцкага раёна, у мамы было чацвёра дзяцей. Я – самая старэйшая. З пяці гадоў пачала хадзіць у храм. Царква знаходзілася за тры кіламетры ад нашай вёскі, але нават гэта мяне не спыняла. Туды памаліцца пастаянна наведваўся дзед Навум, вось я, малая, з тым дзедам і яшчэ адной бабуляй пастаянна і хадзіла на службу. Гэта нават не ад бацькоў пайшло, а неяк само па сабе здарылася. Цягнула мяне да Бога. І ў мяне быў вялікі гонар, калі бацька мяне на кані з царквы сустракаў. Памятаю, у нашай вёсцы была бабка Воля, яе аднойчы так да зямлі прыгнула, што дыхаць не магла. А пасля схадзіла з намі, памалілася, як струначка стала. І з той пары яна ніводнай службы ў нядзелю не прапускала.

– Бацюшка добры быў?

– Ой, добры, нават бясаў выганяў. Аднойчы лячыў аднаго мужчыну, дык нячысты дух аж дзверы ў храме вырваў. Во была сіла! І мяне ён вучыў дабру і любові да Госпада, я на прычасці заўсёды да яго першая стаяла. А ён называў мяне, як і іншых дзяцей, Божым анёлам. І так гэта ўсё ў памяці добра адклалася. Сёння мне 85 гадоў, а той час бачу, як сёння.

– У школу хадзілі і разам з гэтым царкву наведвалі?

– Якая там школа, калі ў нас нават сшыткаў не было?! Неяк два класы адвучылася, але ў мяне было больш духоўнае навучанне. І граматай сама па сабе аваладала. Куды там пра школу было думаць, калі паесці не было чаго? Ходзіш з торбай цэлымі днямі, збіраеш шчаўе, крапіву альбо лебяду, каб зусім з голаду не памерці. Хлеба нават блізка не бачылі. Пасля ўжо, калі карову купілі, крыху аджылі, але ж у хуткім часе і вайна пачалася. Як пачнуць бамбіць, не ведаеш, куды хавацца. Днём паліцаі і немцы тэрарызіравалі, а ноччу – партызаны. Ад апошніх нічога не схаваеш – усё знойдуць і забяруць. Вось такое было жыццё! Уяўляеце, як маме даводзілася складана ў вайну з чатырма дзецьмі на руках?! Самы малодшы мой брат нарадзіўся якраз перад вайной, у 1940 годзе. А тата наш на фронце загінуў, зусім малады быў… Заставалася дома толькі маліцца, чыталі Багародзіцу на каленях, каб ліха абышло бокам.

Дарэчы, выжыць у вайну нам дапамог яшчэ і мой дзядуля Іван. Яго бацька быў немцам, а таму дзед добра ведаў нямецкую мову. І, калі акупанты з'яўляліся ў вёсцы, дзед з імі нешта гергетаў, і немцы нас не чапалі. Ён ратаваў усіх! Жартавалі нават: "Іван, твае сябры прыехалі на гутарку, ідзі хучэй да іх…"

– Яўгенія Паўлаўна, а як склалася жыццё пасля вайны?

– Як выраслі, то ўсе дзеці пайшлі свой хлеб зарабляць. Я ездзіла на заробкі на Урал, але затым вярнулася ў Мінск і працавала на МАЗе слесарам-зборшчыкам, у ліцейным цаху… Мой дзядзька з жонкай былі бяздзетнымі, а таму ў іх першы час і жыла. Выйшла замуж, траіх сыноў нарадзіла. Муж, да слова, быў катэгарычна супраць таго, каб я прымала людзей і лячыла іх, сам быў бязбожнікам. Яго больш цікавілі, прабачце, бабы, а не царква.

У 1980-я гады ён нават выклікаў на мяне міліцыянераў, тыя разам з нейкімі ці то дэпутатамі, ці то партыйнымі дзеячамі прыйшлі. Пытаюцца: "Чым вы займаецеся?" – "Малюся, – адказваю, – вось і ўсё". Там ужо машыну міліцэйскую да дому падагналі, заставалася толькі кайданкі накінуць на мяне. Але дзякуй аднаму маёру міліцыі, заступіўся. Кажа: "Таварышы, медыцына ў нас перапалохі альбо рожы лечыць? Не. А калі ў чалавека атрымліваецца дапамагаць іншым, то што ў гэтым дрэннага?" Адным словам, адчапіліся. А затым той самы міліцыянер паклікаў мяне ў бок і дадаў: "Мой дзед лечыць гэтак жа…"

– А калі вы адчулі, што ў вас маецца нейкая здольнасць дапамагаць людзям?

– У 43 гады мне гэта Маці Божая ўва сне прадказала. У той час я сама моцна захварэла, пачала лячыць сябе малітвамі, і Гасподзь мяне падняў. А ноччу голас мне сказаў: "Ратуй народ, ты шмат людзей выратуеш". Вось з таго часу і дапамагаю, чым магу.

Я ж не давала ніякія абвесткі, усё неяк само па сабе атрымлівалася. Аднаму дапамагла – той іншаму распавёў. Памятаю, калі на аўтазаводзе працавала, перапынку ў мяне ніколі не было. Нават паесці не было часу, чарга стаяла за дапамогай. Але заўсёды папярэджвала: "Маліцеся і спадзявайцеся на лепшае. Мне Бог дапамог, а вам не ведаю, ці дапаможа. Але верыць трэба".

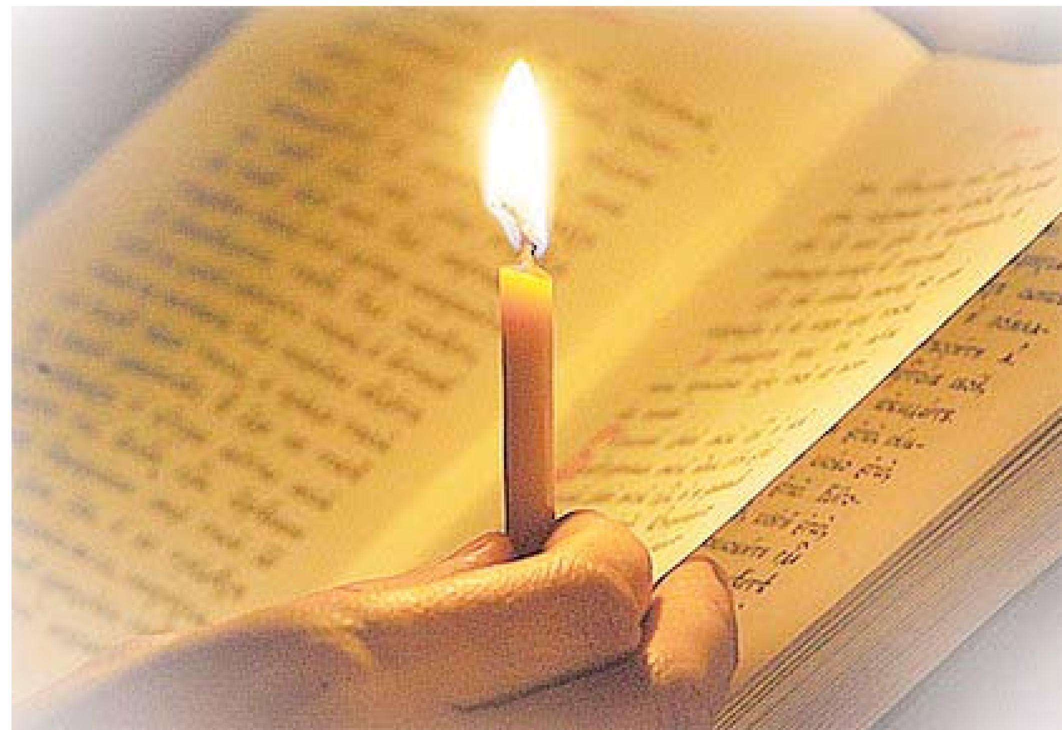
– З чым да вас звычайна звяртаюцца людзі?

– Памятаю, з Калінінграда мне прывезлі 7-гадовую дзяўчынку, якая не гаварыла. Я перад іконай на каленях прасіла Бога, каб той адкрыў дзяўчынцы вусны, сям'я некалькі разоў прыязджала. І аднойчы гэтая дзяўчынка зайшла са сваёй маці ў хату і сказала мне: "Бабуля, я размаўляю, у школу хутка пайду". Вы не паверыце, я плакала, як тое дзіця. Слёзы ў мяне ліліся ракой, і я іх не саромелася…

Было шмат і іншых выпадкаў. У адной жанчыны было цяжкае захворванне, але пасля малітваў хвароба знікла. Нехта, магчыма, падумае, што такога быць не можа, што гэта выпадковае супадзенне, але я ні з кім спрачацца не буду. Не важна, што дапамагло чалавеку. Галоўнае – ён вылечыўся. Але адно ведаю – без веры не пераможаш.

– Вы лечыце толькі малітвамі?

– Так, толькі сваімі словамі прашу Госпада дапамагчы. Мой духоўны настаўнік – архімандрыт Давід, які быў настаяцелем Вільнюскага Прачысценскага сабора. Падчас сустрэчы ён мяне благаславіў і сказаў: "Прымай людзей па магчымасці, дапамагай ім". І тыя ідуць і ідуць. Калі мяне саму сэрца прыхапіла, то некаторыя знайшлі нават у бальніцы і спрабавалі прарвацца ў рэанімацыю. Дарэчы, я сама сабе дыягназы стаўлю. Ведаю, што ўсе мае хвробы – гэта не ад Бога, а больш ад зайздрасці і злых людзей. Я зараз знаходжуся на 2-й групе, а вось першую чамусьці адмаўляюцца даваць. Пісала з гэтай нагоды ліст у Міністэрства аховы здароўя, магчыма, вырашыцца гэтае пытанне…

Увогуле, зараз няма ўжо ў мяне ранейшага здароўя, не хапае сіл, таму амаль нікога не прымаю. Але ўсё роўна прыязджаюць, пералазяць праз плот і крычаць у акно: "Дапамажыце!" І як тут адмовіш, калі здалёк з малымі дзеткамі за дапамогай прыязджаюць.

– Магчыма, прыходзяць і такія, хто хоча, што называецца, навесці порчу на кагосьці?

– Такім я адразу паказваю на выхад і даю ім толькі адну параду: "Ідзіце і маліцеся, тады ўсё ў вас будзе добра". А некаму зла жадаць – гэта самая апошняя справа.

– А ў вас ёсць свае вучні, хацелі б некаму перадаць свой дар?

– Я ні ў каго гэты дар не брала. Калі Гасподзь некага ўпадабае, то і сам яго блаславіць. Хаця цётка майго бацькі таксама ратавала людзей, можа, нешта і ад яе перадалося?

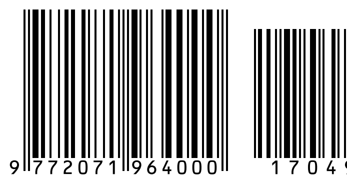
..На развітанне жадаю Яўгеніі Паўлаўне моцы духу і здароўя. "З Богам!" – кажа ўслед яна.

Алесь СІВЫ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Намеснік галоўнага рэдактара Марыя Станіславаўна ЭЙСМАНТ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 15.06.2017 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25 020 экз. Заказ № 2071.